אונזער קאמף פיהרען מיר פאר די רעכט און זיכערהייט פון די דייטשע יודען

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען (פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה זייט 9) הײנט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 88	Łódź, Czwartek, 6 kwietnia 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג, י' ניסן תרצ"ג	№ 88

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

א סוף מוז נעהמען צו דער אינקוויזיציע

ענערגישע אינטערווענץ וועגען די מעשים תעתועים פון די היטלער-רוצחים

פוילישע רעגירונג אינטערווענירט איז פעלקער-בונד

לאנדאן, 5. (יט"א טעלעגראפיש) ווי יט"א דערוואוסט זיך, וועט די פוילישע רעגירונג אויסנוצען דעם ארט. 68 פון קאנווענץ בנוגע אויבערשלעזיען, כדי אויפצוהייבען פאר'ן פעלקער-בונד די פראגע וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד.

די פוילישע רעגירונג שטעהט אין קאנטאקט מיט איניגע גרויסמאכטען, מ'זאל זי אונטערשטיצען אין דער אקציע.

פירען דעם קאמף ביז די יודען אין דייטשלאנד וועלען זיין גלייכבערעכטיגט

בעשליסט דער ועד הקהלות אין ענגלאנד

לאנדאן, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

דער דזשאינט באארד אף דעפיוטיס, האט אויפגעהויבען די פראגע, צי וואלט מען נישט געדארפט ענדערן די שטעלונג צו דייטשלאנד, נעהמענדיג אין אכט, אז דער באיקאט געגען יודען אין דייטשלאנד איז אפגעשטעלט.

ס'איז בעשלאסען געווארען סאר קיין פאל נישט אפצושוואכען די אקציע געגען דייטשלאנד אזוי לאנג, ביז די יודען אין דייטשלאנד וועלען נישט זיין פולשטענדיג גלייכבערעכטיגט.

אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט וועגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

פארשלאג אונטערגעשריבען פון 70 בעדייטענדע ענגלישע פארלאמענטאריער

לאנדאן, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

אין ענגלישען פארלאמענט איז איינגעטראגען געווארען א פארשלאג, אנצוהויבען א דעבאטע וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד.

דער פארשלאג איז אונטערגעשריבען פון 70 דעפוטאטען, דערונטער פון די בעדייטענדסטע פארלאמענטאריער.

אמעריקאנער רעגירונג שטעהט אין קאנטאקט מיט איהר דייטשען אמבאסאדאר

וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

וואשינגטאן, 5. (יט"א טעלעגראפיש) די רעגירונג פון די פאראייניגטע שטאטען שטעהט אין כסדר'דיגען קאנטאקט מיט'ן אמעריקאנער אמבאסאדאר וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד.

דער יודען-באיקאט איז דייטשלאנד

אפשר אפיציעל—נישט, אבער נישט אפיציעל — יא

בערלין, 5. (ספ. טעל.) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס היטלער האט אפגערופען דעם באיקאט אויף יודען, וואס איז פראקלאמירט געווארען אויף מיטוואך, איז הייגט אין גאנץ דייטשלאנד אפיציעל דער באיקאט נישט געווארען געפיהרט.

בערלין, 5. (ספ. טעל.) דער צענטראל-קאמיטעט פון די נאציאנאל-סאציאליסטען צו באקעמפען די יודען האט איבערגעזיידעלט זייער אגענטור פון'ם מיטעל-קלאס, וועלכענס זיץ איז ביז היינט געווען דער לייטונג פון הויפט-פארבאנד פאר'ן שוץ זיך אין מינכען.

בעשלוססען פון דייטשען רעגירונגס-קאבינעט

בערלין, 5. (ספ. טעל.) אויף דער דינסטאג-דיגער זיצונג האט דער קאבינעט אנגענומען א ריי געזעצען, און צ. א. וועגען אפשאפען שחיטה אין גאנץ דייטשלאנד.

חוץ מזה איז דער אויסערן-מיניסטער בעפולמעכטיגט צו איינפיהרען אין לעבען, אין א נעהענטער צוקונפט, טעמפא צווייזייטיגע האנדעלס-אפמאכען מיט אויסלענדישע מלוכות.

לויט דער נייער פארארדנונג, איז נישט גילטיג א דעצוזיע פון רייכסטאג, נאר עס איז גענוג א פערשטענדיגונג פון'ם אויסערן-מיניסטער מיט די פאראינטערעסירטע מיניסטאריען.

עס איז אויך אנגענומען געווארען א בעשלוס וועגען פערשארפען די שטראפען פאר באמבען-אטענטאטען און פאר פערברעכענס, וואס בעדראהען די געזעלשאפטליכע זיכערקייט. אין אזעלכע פאלען איז פאראויסגעזעהען טויט-שטראף.

צוויי טויזענד יודישע פליטים אין אמסטערדאם

אמסטערדאם, 5. (יט"א טעלעגראפיש) אהער זענען אנגעקומען 2 טויזענד אנטלאפענע יודען פון דייטשלאנד.

מ'נעמט אפ פעסער ביי די יודען

קעניגסבערג, 5. (ספ. טעל.) לויט ווי עס טיילט מיט די וואלף-ביורא, האט מען אויף דער פעראָרדנונג פון'ם פאליציי-פרעזידיום אין קעניגסבערג אפגענומען ביי אלע פריוואטע יודען די כלי זיין, בכדי אדורכצופיהרען א קאנטראלע.

דערשאסען דריי קאמוניסטען

בערלין, 5. (ספ. טעל.) דאס קאנטר-ביורא איז מודיע, אז אין קאמיעניץ איז דערשאסען געווארען דער ארעסטירטער קאמוניסט יאראס, וועלכער האט געפרובט צו אנטלויפען.

דאסזעלבע איז געשעהען אין דיסעלדארף מיט'ן קאמוניסט בעסלער, און אין באן מיט'ן קאמוניסטישען ראטמאן, רעגא.

אין ניי-רעמאנטירטען זאל פון „מאנטיפעל" זאכאדניא 43

לאדזער יודיש קאמעראל-טעאטער „אראראט" קינסטל. לייטונג: משה בראדערזאן

צום ערשטען מאל אין לאדז! מארגען, פרייטאג, דעם 7 אפריל ד. י. צום ערשטען מאל אין לאדז!

פייערליכע פרעמיערע!

„מירי-מיראסען"

פון משה בראדערזאן און דוד הערמאן

געזאנג-שפיל אין 2 טיילען 8 בילדער

רעזשי: דוד הערמאן.

דעקאראציעס: קאראל היללער

מוזיק: הערש רובין

בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

ראלען-פערטיילונג:

שקר און בלאף (מאלווינא ראפעל / שיינע מרים)

שמעלקע קנעפל ש. דזשיגאן

בעריש לבכל ד. בירנבוים

חי' שרה מאשע פעטערמאן

רבי ש. גאלדשטיין

רעוואלווער (…) יואל בערגמאן

ליטוואק (…)

לעמעלע לאק (…)

מערקישע רעקלאמע (…) לילי ליאנא

שרעטעלע

רייזעלע — ליזא שלאסבערג

נעסטל-רעקלאמע ראמא שאכעט

קאנדוקטאר — יחיאל אלטמאן

כשר לפסח

די בעוואוסטע יודישע שאקאלאד - פאבריק

„ZŁOTY RAJ“

אינהאבער ש. האלפערין

מאכט בעקאנט איהרע ג׳ קונדשאפט דאס צום בעפארשטעהענדן פסח איז זי פערזעהן מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע

שאקאלאד קארמעלעז כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

פערקויף-שטעלען:

№ 50 פילסודסקיעגא

" 11 זאוואדזקא

" 7 שרודמיעסקא

בעמערקונג: דאס אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער די השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים.

כשר לפסח

הירש און רעטייל

יעדער יוד! מצות

דארף דאס יאהר קויפען פסח-פראדוקטען נאר פון „תוצרת ארץ ישראל“

ארץ-ישראלדיגע מצות

שמן, „עסיס“ פאמעראנצען, גרעפ-פרוכט, מאלאגע, מאנדלען, מארמאלאד, קאנפיטורען

אלעס ביליג און גוט!

געדענקט די אדרעס

„תוצרת ארץ ישראל“ שרודמיעסקא 3 טעל. 193-42

פסח צום סדר! כרמל-וויין

נוצען אלע יודען אין לאדז נאר ארץ-ישראלדיגע

ווייל דאס יאהר איז דער וויין ביליגער און צוגענגליך פאר יעדען יודען!

קויפט און זאגט אייער פריינד, אז ער זאל קויפען

נאר „תוצרת ארץ-ישראל“ א״ידיגען כרמל-וויין

הויפט-פערקויף קארא, פיעטריקאווער 23, טעל. 42-193 — 45-152

איינשרייבונגען

אויף עקסקורסיעס

קייז ארץ-ישראל

אבפאהר דעם 10-טען און 26-טען ד.ח.

טעגליך פון 10—12 בייטאג און 4—5 נ.מ.

אין „תוצרת ארץ-ישראל“

אינפארמאציאנס-ביורא שרודמיעסקא 3.

מאשין-מצות

פון די פעראייניגטע

בעקער-מייסטער

אל. קאשטשושקי 11

טעל. 141-08

איז ווי יעדעס יאהר אויך הײ-יאהר מעמיג, מיר עמפפעהלען דעם ג׳ פובליקום די בעריהמטע און בעסטע מיט זייער געשמאקהאפטיגקייט מאשין-מצות פון די בעסטע ערשטע סארט מעהל, וואס ועטוט זיך אונטער דער שטרענגער השגחה פון יאנאווער רב הרה״ג ש״י וואפנער.

צו בעקומען בײ אונז יעדען קוואנטום מצות זאנער פון אויוועו אוועק. די פרייזען זענען ערמעסיגטע און צוגעפאסט צו דער הײנטיגער צײט.

צענטראלע: אל. קאשטשושקי 11

טעל. 141-08

ה׳ מ. יעלין, פיעטריק. 24, טעל. 173-46

ה׳ שקלארוש, וואלבארסקא 22 " 139-67

ה׳ ו.י. וויינבערג, שוו יאקובא 4 " 129-69

יחזקאל קירשבוים, ריגנא 11 " 151-50

וויין כשר לפסח

ווער עס וויל הנאה האבען פון זיין געלד און א אמת׳ן עונג יום-טוב זאל זיך איבערצייגען, אז נאר ביי דער פירמע „פראגרעס“ אינהאבער זלמן גוטער בעקומט מען גוטע און ביליגע

ראדזינען-וויין און מעהד כשר לפסח

א קווארט מאשטש ראדזינקאווע	2.00—א באטשינקע	1.45
א קווארט נומער 6	— 2.25—א באטשינקע	1.60
א קווארט נומער 7	— — 2.55—א באטשינקע	1.80
א קווארט נומער 8	— — 2.80—א באטשינקע	2.00

א פלאש גוטען מעהד 2.00 זל.

אויך אלע אנדערע סארטען וויין און מעהד צו ביליגע פרייזען.

וויין- און מעהד-פאבריק

פירמע „פראגרעס“

אינהאבער: זלמן גוטער

הורט-פערקויף: אלטער-מארק 2

איינצעל-פערקויף: אלטער-מארק 1 טעל. 184-82

אלע סארטען ווייל און מעהד פון אונזער פירמע ביי ה׳ פולווערמאכער, גרינער-מארק 6.

רעיעל, גוט און ביליג קויפט מען נור

איז דער בעוואוסטער ויינהאנדלונג

ע. שיקיער, לאדז

פולנאצנא 1 №, טעל. 107-84

דאס איז די עלטסטע פירמע אין לאדז, וואס עקזיסטירט זייט דעם יאהר 1865 און איז דורך איהר רעיעלע בעהאנדלונג דער געעהרטער קונדשאפט זעהר גוט בעקאנט.

די פרייזען זענען שטארק ערמעסיגט.

אייך פלאש וויין פון 1.40 זל. און אלע סארטען כרמל-וויין

און קאניאק, ריינער האניג-מעהד ווי אויך איז דא מעהד אויף לאגער פון די מלחמה

די פיינסטע ליקיערען, עכטער שליוואוויץ, שפריט של פסח נאטירליכער גוטער רויטוויין ספעציעל פאר צוקער-ליידענדע.

אלעס כשר לפסח! אלעס כשר לפסח!

וויין כשר לחג הפסח!

צוליב דעם קריזיס, האבען מיר פערקלענערט די פרייזען, נעמליך:

א פלאש גוטען ראדזינען-וויין פון 1.50 זל.

א פלעשעל שפריט של פסח פון 2.— זל.

אויך אלטען אונגאר-ווייך און מעהד צו קאנקורענץ-פרייזען

בעקומט מען נור ביי דער אלטער און רעיעלער פירמע

מ. ריפעל אלטער מארק 8

ביליגער „כרמל“-וויין

פון באראן ראטשילד׳ס וויין-קעלערן

פון׳ן 15 פעברואר איז דער פרייז אין איינצעל-פערקויף:

1 פלאש	מעדאק, סאטערן	5.60 זל.	אנשטאט	7.20 זל.
1 "	אליקאנטע	" 6.00	"	" 9.00
1 "	מאלאגא, מוסקאט	" 6.50	"	" 9.50
1 "	עין-גדי, טאקיי	" 7.00	"	" 10.35
1 "	ברזל	" 9.25	"	" 11.25

פאדערט איבעראל אונזערע ווייגען לויט די נייע פרייזען!

היט זיך פאר פעלשונגען! גיט אכט אויף די שוץ מארקעס!

צענטראל-באד פון ה׳ אפענבאך

זאכאדניא 38, טעל. 138-51

טיילט מיט, דאס צוליב דעם קומענדען פסח. וועט פון היינט אן ביז׳ן 15. אפריל איינשליסליך זיין טעטיג יעדען טאג אויסער די וואנעס אויך די שוויץ-בעדער 1-טע און 2-טע קלאס

בעמערקונג: די וואנעס, ווי אויך שוויץ-בעדער וועט זיין טעטיג זונטאג, דעם 9-טען ד. ח. אגאנצען טאג.

די מאשין-מצות

פון דער מעכאנישער בעקעריי ביי דער בעוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג

אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב

38 פיעטריקאווער 38

טעלעפאן 143-82

מאכט בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונג׳ען. ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות, כדי אזוי ארום צו קענען דיזעלבע צוצושטעלן.

קאנקורענץ-פרייזען!

בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט אונזער פירמע.

ווי אויך שוין צו בעקומען יום-טוב׳דיג מאקאראן.

א בשורה טובה פאר דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג!

די בעוואוסטע וויין-פאבריק פון

מ. ליפסקער, ציגעל-גאס 5

טעל. 190-46

האט צוליב׳ן קריזיס פערקלענערט די פרייזען און פערקויפט

א גוטע פלאש ריינעם ראדזינען-וויין

כשר לפסה״ג א קווארט 1.50 זל. א באטשינקע 0.6 1.20 זל

ווי אויך א קווארט מאשטש ראדזינקאווער

א קווארט 1.80 זל., א באטשינקע 1.35 זל.

ווי אויך פון פערשידענע ווײנען, ליקיערען. קאניאקען, שפריט שליפאוויץ. מעהד כשר לפסח. כרמל-וויין צו פערקלענערטע פרייזען, ווי אויך בעוואוסטער אונגאר-וויין פון דער פירמע י. מ. גוטער א קווארט 5.50 זל., א באטשינקע 3.75 זל.

אויף פערלאנג פון די ג׳ קונדען ווערען די בעשטעלונגען אבגעשיקט אהיים.

כשר לחג הפסח!

מיט אכטונג מ. ליפסקער

ציגעל-גאס 5, טעל. 190-46.

קמח חטים כשר לפסח

תחת השגחת הראבינאט דפה

אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט איז אונזער מיהל גע׳כשר׳ט און אזוי ווי ס׳פאריגע יאהר, וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג׳ קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שעהנעס. קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג.

מיט אכטונג

„ELEKTROMŁYN“

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפאניש 147-40.

אלגעמיינער יודישער ארבייטער-פארטיי „פועלי-ציון“

יוגענט-פערבאנד „יוגעבט“

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

דינסטאג, דעם 11-טען אפריל (1-טער טאג יום-טוב)

11 א זייגער פריה קומט פאר א פייערליכע

מארקס-אקאדעמיע

(געווידמעט דעם 50-טען יאהרצייט פון קארל מארקס)

פראגראם:

דערעפנונג ח׳ ערלמאן

רעפעראטען: וועגען לעבען און שאפען פון קארל מארקס

רעפעראטן נ. בוכסבוים און ד״ר ר. מאלער (ווארשע)

רעציטאציעס: אויסגעפירט פון בעוואוסטען ארטיסט

זיגמונט טורקאוו

בילעטען פון 30 גר. ביז 1 זל. שוין צו בעקומען אין דער בארבאראוו-ביבליאטעק, אין די פראפ. פעראיינען און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון דער פילהארמאניע.

די אויסגעקויפטע בילעטען פון 18 מערץ זענען גילטיג.

1817 לאדזער קאמיטעט.

אלע דארפען וויסען!

צום זומער סעזאן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואליטעטען ביליצער. טאמאשאווער און אנדערע נייעסט-מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען

פאר מענער	מיט 30% ביליגער	פאר דאמען
אויף אנציגער, אויף פאלטעס	קומט און איבערצייגט אייך!	אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען
געדענקט דעם אדרעס		נור ביי

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאוואמיעסקא 5, פראנט 2, שטאק.

פאזנער מצות

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע געעהרטע קונדשאפט דאס די בעוואוסטע

לוקסוסאווע פאזנער מצות

בהכשר הר׳ דוד יהושע סנדר מפויזנע

זיין צו בעקומען ביי ה׳ זעלמאנאוויטש

רוג פיעטריקאווער און פאלודניאווא

אדער אין סקלאד פון די מצות

פיעטריקאווער 16, אין הויף.

---

3 דאס לאנגיאריגע בעקאנטע און רעיעלע 3

טוך און קארט-געשעפט

Herman OŁOSKI

(עקזיסטירט פון 1910)

לאדז, נאוואמיעסקא 3, טעל. 114-92

פראנט 2-טער שטאק

בעזיצט אויף לאגער צום פריהלינג און זומער-סעזאן דעם גרעסטען און שענסטען אויסוואהל פון די ביליגסטע הערען און דאמען-שטאפען

רעיעלע בעהאנדלונג! | לאזט אייך נישט ...

3 אין זעמטליכע פארבען און מוסטערן פון ענגלישע. ביליצער. טאמאשאווער סחורות א.א. געניגע פאבריק-פרייזן! געדענקט די אדרעס! קומט און איבערצייגט אייך! 3

דייטשע וואלוטע פאלט

אינטערנאציאנאלע בענק זאגעז אפ צו פראלאנגירן די קרעדיטן פאר דייטשלאנד

בערלין, 5. (ספּ. טעל.) היינט איז אָפיציעל דערקלערט געוואָרען, אַז 4 אינטערנאציאָנאַלע בענק, ווי דהיינו: „די אינטערנאציאָנאַלע אויסצאָהל־באַנק אין באַזעל", די „ענגלישע באַנק", די „פראַנצויזישע באַנק", און די „פעדעראַל רעזערוו־באַנק" אין ניו־יאָרק האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו פּראָלאָנגירען דעם דיסקאָנט־קרעדיט אין אַנ'עך פון 70 מיליאָן דאָלאַר, דער דייטשער מלוכה־באַנק, די צאָהלונג פון וועלכען עס איז פעליג דעם 4. אַפּריל ה. י.

די קרעדיט־בענק האָבען געפאָדערט אַ ספּעציעלע וואַלוטע גאַראַנטיע אין דער פאָרם פון אַ פעסטער גאָלד־קלויזולע.

די דייטשע רייכסבאַנק האָט מחמת דעם פּראָפּאַגאַנדע, אַז די דאָזיגע בענק זאָלען זיך אָפּזאָגען פון דער קלויזולע, אָדער מסכים זיין אויפ'ן צוריקקעהר פּתּ'ם חוב.

איינע פון די קרעדיט־בענק האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר'ן צוריקקעהר פּת'ם חוב.

אַזוי גיט איבער דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט.

די פּרעסע גיט צו, אַז בכדי צו רעאַליזירען דעם חוב וועט די רייכסבאַנק מוזען קויפען אַ יעדער הערינגע צאָהל וואַלוטעס, אוועקגעבענדיג דאָס גאָלד. די דאָזיגע שוועריגקייטען האָבען די רייכסבאַנק געטראָפען אומגעריכט.

* * *

נאָך איידער די ידיעה איז אָנגעקומען קיין וואַרשא, האָט זיך אויף דער וואַרשאַווער בערזע און אין די אויסערי־בערזע־טראַנזאַקציעס געלאָזט פילען אַ גרויסע ירידה פון דעם דייטשען מאַרק, ווי דהיינו — פאַר דעם־ווזען אויף בערלין, וואָס זענען געשטאַנען איבער 213 האָט מען געצאָהלט 211, און די וואַלוטע, פאַר וועלכער מ'האָט געגעבען 210 פאַר 100 האָט בישט געפונען קיין בעלנים.

ענטלאפענע פונ'ם גיהנום

קעניגסהויפט, 5 (טעלעפאָניש)

היינט איז מיט'ן שנעל־צוג בערלין—בוקארעשט געקומען פון דייטשלאַנד קיין פּוילען אַ גרופּע פּוילישע בירגער יודען, וועלכע זענען מחמת די רדיפות ענטלאָפען פון דייטשלאַנד.

איינער פון די ענטלאָפענע, יהודה גרובנער האָט בולט'ע סימנים פון די וואונדען, וואָס ער האָט בעקומען.

אַ צווייטער, ישראל שרייבער דערצעהלט, אַז די היטלעראָווצעס האָבען איהם געשלאָגען און אָפּגעשניטען די באָרד.

קאנפערענץ אין דער וואיעוואדזטווע

וועגען דעם קאלעקטיווען אפמאך אין דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע

געסטערן איז פאָרגעקומען אין דער וואיעוואודזטווע, אונטער'ן פאָרזיץ פונ'ם וואָיעוואָדע ה' האַוקע־באָוואַק אַ קאָנפערענץ מכוח'ן אויסשפרייטען דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע אויף דער בישט־אָרגאַניזירטער אינדוסטריע.

אין דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָבען אָנטייל גענומען: דער הויפּט־אַרבייטס־אינספּעקטאָר, ה' קלאָט, דער וויצע־וואָיעוואָדע פאַטאַצקי, פּרעזעס פון קריידגעריכט מאַטשיעוסקי, פּראָקוראָר קאָלאָסקי, פּרעזעס פון דער פינאַנץ־קאַמער קוכאַרסקי, קרייז־אַרבייטס־אינספּעקטאָר ה' וואַטקיעוויטש, און די ליטער פון די אָפּטיילונגען פאַר זיכערהייט — לוטאָמסקי, און פאַר אַרבייט און געזעלשאַפטליכע שוץ — יאַגעלאַ, און אינדוסטריע — פּיאַטקאָווסקי.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך איז די קאָנפערענץ בנוגע געווען די פראַגע, ווי צו רעאַגירען בנוגע די בישט־אָרגאַניזירטע פאַבריקאַנטען, וועלכע מיידען אויס צו אונטערשרייבען דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך — מחמת שוין אויף דער מאָנטאָגדיגער קאָנפערענץ און אַרבייטס־אינספּעקטאָראַט האָט אינ'ם נאָמען פון וואָיעוואָדע ה' האַוקע־באָוואַק, דער ליטער פון דער זיכערהייטס־אָפּטיילונג, ה' לוטאָמסקי, דערקלערט, אַז דער וואָיעוואָדע שטייט ריקזיכטסלאָז אויפ'ן שטאַנד־פּונקט פון האָנאָרירען דעם אַרטיקעל 1 פונ'ם פּראָטאָקאָל, וואָס איז אונטערגעשריבען געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ אין מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ אין וואַרשא, ד. ה. אַז דער קאָלעקטיווער אָפּמאַך דאַרף אַרומנעהמען אויך די קליינע און נישט אָרגאַניזירטע אינדוסטריע, און אַז אין פאַל זיי די דאָזיגע וועלען אויסמיידען צו האָנאָרירען דעם אָפּמאַך, וועט דער וואָיעוואָדע אָנווענדען די שאַרפסטע רעפּרעסיעס, וואָס געפינען זיך אין זיין רשות בנוגע די יעניגע, וואָס וועלען דעם אָפּמאַך נישט האָנאָרירען.

גאנץ לאדז ווייס.
אז די ביליגסטע קוועלע
פון די עלעגאנטסטע
הערען־ דאמען־ קינדער־
שיך
איז נאָר ביי דער גוט בעקאַנטער פירמע
פ. הירשטיין
לאָדז 8 פּאָמאָרסקאַ 8
וועלכע בעזיצט צום בעפאָרשטעהענדען פריהלינג און זומער־סעזאָן דעם גרעסטען אויסוואָהל פון די שענסטע און עלעגאַנטסטע
שיך צו קריזיס־פּרייזען! קומט און איבערצייגט אייך! אייגענע אויסאַרבייטונג! רעעלע בעהאַנדלונג!

יודישע פליטים פון דייטשלאנד

אנגעקומען אין דער שווייץ

ציריך, 5. (יט"א טעלעגראַפיש) לעצטענס זענען אָנגעקומען אין דער שווייץ העכער 500 יודען פון דייטשלאַנד, דער רוב פון זיי בעזעצען זיך אין באַזעל.

דאנציגער סיים ווערט פונאנדערגעלאזט

דאַנציג, 5 (טעלעפאָניש)

היינט איז אויף דער פאַרזאַמלונג פון די קאָאַליציע־פּאַרטייען בעשלאָסען געוואָרען צו פאַרלייגען אויף דער פאַרזאַמלונג פון דאַנציגער סיים אַ פאָרשלאַג וועגען אויפלעזען איהם און בעשטימען נייע וואַהלען.

לויט'ן פּראָיעקט פון די קאָאַליציע־פּאַרטייען, דאַרפען די וואַהלען פאָרקומען דעם 28 מאַי ה. י.

די גאַנצע דאַנציגער פּרעסע זעהט פאַר דאָס אָנקומען פון די היטלעריסטען צו דער מאַכט.

פראטעסט פון יוד. בעבע-דעפוטאטן

געגען די רציחות פון די היטלער-גזלנים

וואַרשא, 5 (טעלעפאָניש)

די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, וואָס געהערען צו „בעבע" און נעמליך: יענער, מינצבערג, הרב לעווין, ווישליצקי און סענאַטאָר מענדעלסאָן האָבען היינט פאַרעפענטליכט אַנ'אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט צ.א. געזאָגט:

„דער שוין פון לאַנג צוריק אָנגעקינדיגטער קאַמף מיט היטלער'ן בנוגע אונזערע ברידער אין דייטשלאַנד, ווערט רעאַליזירט אויף אַנ'אופן, וואָס שענדעט די עלעמענטאַרע מענשען־רעכט. בעוואָפענטע באַנדעס רייסען זיך אריין אין יודישע וואוינונגען און אונטערנעהמונגען, שלאָגענדיג, קאַלעטשענדיג, שענדענדיג די אומשולדיגע בעפעלקערונג און רויבענדיג וואוינונגען און פאַרמעגענס.

די גאַנצע ציוויליזירטע וועלט צוזאַמען מיט'ן יודישען פאָלק איז שווער געטראָפען געוואָרען פון די אכזריות'ן, וואָס עס פיהרען אַדורך אין הארץ פון איירופּאַ די גזלנישע היטלער־באַנדעס!

אין דעם אויפרוף ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז אַלס סטיכישע שוץ־רעאַקציע פון דעם יודישען פאָלק איז געקומען דער באָיקאָט אין דער גאַנצער וועלט אויף דייטשע אויסאַרבייטונגען דורך יודישע סוחרים, פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער.

אין דעם אויפרוף ווערט אויך אַרויסגעזאָגט די האָפנונג, אַז דער מעכטיגער מיטעל פונם עקאָנאָמישען קאַמף וועט ברענגען צו דער דערמינטערונג פון די היטלעראָווצעס.

אין די זעצטע שורות ווערט אין דעם אויפרוף בעשטעטיגט, אַז די יודען וועלען נישט דערלאָזען צו קאָנסטאַנירען די אומבאַריהרליכקייט פון די פּוילישע גרעניצען.

לסוף ווערט אויך בעטאָנט, אַז די פּוילישע רעגירונג האָט זיך ענערגיש געשטעלט אין שוץ פון די יודען אויפ'ן שטח פון דייטשלאַנד געבענדיג אַזוי אַרום דער גאַנצער וועלט אַ ביישפּיל ווי אַזוי עס דאַרף רעאַגירט ווערען אויף געוואַלד־טאַטען און עוולות.

שטרענג כשר
בעקאנטמאכונג
כשר לפסח
נור די איינציגע ווארשטען־פאבריק אין לאדז
פון די יודישע פעראייניגטע פליישער
אונטער דער השגחה פון הרב ר' משה איטשע סטעמפּקאָווסקי
מאכט בעקאנט, אז די פאבריק איז פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל
פון פערשידענע געכערטע געררויכערטע פליישען
כשר על חג הפסח אפילו למהדרין מן המהדרין
מיט אכטונג: די יודישע פעראייניגטע פליישער אין לאדז.
אונזערע געשעפטען געפינען זיך:
פאבריק און צענטראלע: קילינסקיעגא 60, טעל. 137-65
פיליאַלען: פּיעטריקאָווער 54 טעל. 137-66 | פּאָלודניאָווא 9 טעל. 137-67 | זגערזשער 2 טעל. 149-82 | פּיעטריקאָווער 114 טעל. 207-79 | בושעושינער 25 טעל. 184-77
צעגעלניאַנא 9
בעמערקונג: גלייכצייטיג מאַכען מיר בעקאַנט, אַז מיר נעהמען אָן זאַמטליכע בעשטעלונגען פון אונזערע גוט בעקאַנטע ווארשט־אויסאַרבייטונגען ווי אויך געבענדז־שמאַלץ כשר לפסח אין ספּעציעלע בלעכענע שאַכטלען פון 45 דעקאַ אן
אויף עקספּארט
אין אַלע איירפּעאישע לענדער. פאַר שטודירענדע יוגענד שיקען מיר אַרויס אַלס מוסטער אָהנע ווערט (Echantillon sans valeur)
בעשטעלונגען נעהמען אָן די צענטראַלע און אַלע אונזערע פיליעס.
מיט אכטונג פעראייניגטע יודישע פליישער אין לאדז.
כשר לחג הפסח
שטרענג כשר

לאדז, 6 אפריל 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז, 6 אפריל 1933

אין דעם לאַנד פון נאַצי־טעראָר

וואָס קאָן מען לייענען פון דער דייטשער פּרעסע?—דער דרוק געגען באָיקאָט.—געזעץ וועגן די לאַנדטאַגן און שטאָט־ראַטן.—טויט־שטראָף דורך הענגען.—וואָס זאָגט די ענגלישע פּרעסע?

דער טאָג פון פּראָבע־באָיקאָט וועלכען די היט־לעריאַנער האָבען ערקלערט די יודען איז אַדורך, אויף וויפיל מען קאָן גלויבען דער דייטשער פּרעסע רוהיג. די מעשה איז אָבער די, וואָס דער דייטשער פּרעסע קען מען נישט גלויבען. דאָס איז דאָך איצט די סאַמע מיזעראַבלע פּרעסע אין דער וועלט, זי גע־פינט זיך פּאַקטיש אינגאַנצען אין די הענד פון די האַקענקרייצלער. דער „בערלינער טאַגעבלאַט" איז געוואָרען כמעט אַן אָפיציעלער אָרגאַן פון דער רעגירונג. אין דער רעדאַקציע פון דער „פאָסישער צייטונג" איז אַריינגעזעצט געוואָרען אַ קאָמיסאַר ד"ר טים, ער בעקומט אַ פּענסיע פון פערלאַג אול־שטיין און זיין עבודה בעשטייט אין אַכטונג געבען אַז די צייטונג זאָל געפיהרט ווערען אין געהערי־גען גייסט.

כדי צו וויסען לויט דער דייטשער פּרעסע באַטש עפּעס, וואָס טוט זיך אָפּ אין דייטשלאַנד, דאַרף מען זיך אויסלערנען צו לייענען צווישען די שורות פון די בלעטער פון אַ קליינער נאָטיץ וואָס איז געדרוקט מיט גאָר קליינע אותיות, קאָן מען זעהר פיל דאַן געוואויר ווערען, אַזוי אַ שטייגער, איז מען געוואויר געוואָרען פון „לאָקאַל־אַנצייגער" דעם הויפּט־אָרגאַן פון הוגענבערגס קאָנצערן, אַז אין דער באָיקאָט־אַקציע האָבען נישט גענומען קיין אַנטייל די נאַציאָנאַליסטישע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס און אַז דער שטאַהלהעלם האָט זיך אָפיציעל אָפּגע־זאָגט אין דער אַקציע צו בעטייליגען.

מען קאָן הערפון דריינגען אַז דער מיניסטער פאַר ווירטשאַפטליכע ענינים הוגענבערג און דער נייער פּרעזידענט פון דער רייכסבאַנק ד"ר שאַכט האָ־בען געווירקט אין דער ריכטונג איבערצורייסען דעם באָיקאָט. ביי זייער גאַנצען ריאַקציאָנער נאַציאָנאַ־ליזם האָבען זיי פערשטאַנען אַז באָיקאָט איז אַ שווערד מיט צוויי שאַרפען און אַז די שווערד קאָן טרעפען נישט בלויז די יודען, נאָר דאָס גאַנצע ווירט־שאַפטליכע לעבען פון דייטשלאַנד, זעהר פיל האָט שוין געזאָגט די ערקלערונג פון הויפּט־קאָמיסאַר פאַר'ן באָיקאָט שטרייכער, וועלכער האָט נאָך זונ־טאָג ערקלערט, אַז די באָיקאָט־אַקציע וועט זיך וואַהרשיינליך נישט בענייען. מען דאַרף געדענקען אַז דערזעלבער הער האָט זיך ממש געשמאָלצען פאַר נחת צוליב דער „ערהאַבענער" אַקציע פון באָיקאָט און האָט עפענטליך מיט פרייד געמאָלדען, אַז די נאַציאָנאַלע רעוואָלוציע איז נישט פערקריפּעלט גע־וואָרען דורך דעם, וואָס מ'איז חלילה נישט צוגעטראָ־טען צום באָיקאָט.

לאָמיר איצט געבען אַ קוק, וואָס נאָך עס האָט בעוויזען אויפצוטון אין דער לעצטער צייט היטלערס רעגירונג וועלכע האָט דאָך אַזוי פיל צוגעזאָגט דעם דייטשען פאָלק. צום יאָהרטאָג פון ביסמאַרקס געבורט האָט די רעגירונג פערעפענטליכט אַ געזעץ וואָס פיהרט איין די אַזוי גערופענע „גלייכשאַלטונג" אין דער זעלבסטפערוואַלטונג פון די בעזונדערע דייטשע לענדער און שטעט. לויט'ן דאָזיגען געזעץ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף 4 יאָהר דער צו־זאַמענשטעל פון די בעזונדערע פּאַרלאַמענטען, אַ חוץ דעם פּרייסישען, וואו די וואַהלען זענען פאָר־געקומען איבאיינעם מיט די וואַהלען צום רייכסטאַג, עס איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען דער צו־זאַמענשטעל פון די שטאָט־ראַטען און אויב עס וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען דער אָדער יענער פּאַרלאַ־מענט וועלען גלייכצייטיג פונאַנדערגעלאָזט ווערען די געהעריגע שטאָט־ראַטען.

אויף דעם אופן האָבען די היטלעריאַנער, וועל־כע האַלטען זיך פאַר די יורשים פון ביסמאַרק'ן, גע־וואָלט בעעהרען זיין אָנדענק, זיי האָבען בלויז פער־געסען, אַז נישט קוקענדיג אויף זיין גאַנצען קאָנ־סערוואַטיזם האָט ביסמאַרק נישט געהאַט קיין שום ראַסען־פאָראורטיילען, זיין געהילף אין ווערסאַל ביים שליסען שלום מיט פראַנקרייך נאָך פראַנקרייכס מפּלה אין קריג, איז געווען דער יודישער באַנקיר בליַיכרעדער, וועלכער האָט שפּעטער בעקומען פון ביסמאַרק'ן דעם אַדעל־טיטול ביסמאַרקס פּובליציסט איז געווען דער יוד לאָטאַר בוכער. עס איז ווייטער בעקאַנט, אַז ביסמאַרק האָט געהאַט גרויסע סימ־פּאַטיעס צו פערדינאַנד לאַסאַל. אין זיינע לעצטע יאָהרען ווען ביסמאַרק האָט שוין נישט געגאָסען פון קעניגליכען צוטרוי, איז זיין פּובלי־ציסטישער פערטרעטער געוואָרען מאַקסימיליאַן האַר־דען, אַ פערזענליכקייט וועלכע האָט זיך שפּעטער דערוואָרבען אַזאַ האַס פון די נאַציאָנאַליסטישע קריי־זען, אַז אויף איהם איז אַזש אויסגעפיהרט געוואָ־רען אַן אַטענטאַט. מיר זעהען אַלזאָ, אַז ביסמאַרק האָט זיך גערן אַרומגערינגעלט מיט אַזעלכע פער־זאָנען, וועלכע מען וואָלט איצט זיכער פערטריבען פון דייטשלאַנד.

עס איז שווער צו זאָגען, צי דאָס דערמאָנטע געזעץ, וואָס ליקווידירט די פעדעראַליסטישע טענ־דענצען אין די דייטשע דרום־מלוכות וועט זיך האַל־טען לאַנג, אָדער עס וועט פערשווינדען איבאיינעם מיט'ן היטלעריזם. מען קאָן אָבער צווייפלען, צי די דערמאָנטע לענדער וועלען לייכט מסכים זיין מיט'ן דאָזיגען געזעץ.

נאָך אין נייעס האָבען די היטלעריאַנער איינ־געפיהרט אין דייטשלאַנד, דהיינו, טויט־שטראָף דורך הענגען. בערופענדיג זיך אויף דער פעראָרדנונג פון הינדענבורג'ן פון פיר פעברואַר וועגען טויט־שטראָף פאַר פאַרברעכנס פון מלוכה־פעררעט און אַנדערע, האָט היטלער אַרויסגעגעבען אַ ניי געזעץ וואָס שטראָפט מיט טויט אויך פערברעכענס, וואָס זענען בעגאַנגען געוואָרען אין משך פון חודש פעב־רואַר. דאָסזעלביגע געזעץ פיהרט איין די עקזעקוציע איבער די פערמשפּטע צום טויט דורך הענגען (ביז איצט פלעגט מען אין דייטשלאַנד אויספיהרען טויט־שטראָף אָדער דורך אָפּהאַקען דעם קאָפּ אָדער דורך גיליאָטינירען, הענגען ווערט בעטראַכט אַלס שענ־דיגענדיגע עקזעקוציע). ווי בעקאַנט הענגט איבער די היטלער־לייט דער פערדאַכט אַז דאָס האָבען זיי אונטערגעצונדען דעם רייכסטאַג כדי דעם דאָזיגען פערדאַכט צו בעזייטיגען, האָט היטלער אין זיין עקס־פּאָזע ביי דער ערעפנונג פון רייכסטאַג ערקלערט אַז ער וועט לאָזען אויפהענגען דעם כלומרשט שולדיגען, דעם האָלענדער וואַן דער ליבע און מיט דעם ציל איז עס אַר־רויסגעגעבען געוואָרען דאָס נייע געזעץ, דאָס איז געגען עלעמענטאַרען כלל פון דער יוריספּרודענץ אַז אַ געזעץ האָט נישט קיין קראַפט אויף צוריק. אפילו די „פראַנקפורטער צייטונג" האָט זיך אָנגע־נומען מיט מוט און האָט עפּעס שטיל פּראָטעסטירט געגען פערלעצען דעם דאָזיגען כלל.

די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט זעהט גוט די באַרבאַרישקייט פון היטלעריזם און לאָזט זיך נישט פערטומלען פון די ספּעציעל פאַבריצירטע פּראָ־טעסטען, אין דעם האָבען זיך איבערצייגט די 16 לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענטען פון די דייטשע בלעטער וועלכע האָבען אַריינגעשיקט אין די לאָנדאָנער צייטונגען אַ פּראָטעסט געגען די איבערטריבענע ידי־עות מכוח כלומרשטע פערפאָלגונגען פון יודען אין דייטשלאַנד. די גאַנצע ענגלישע פּרעסע האָט איינ־שטימיג פערדאַמט דעם דאָזיגען פּראָטעסט. די ענג־לישע בלעטער האָבען ערקלערט אַז זייערע קאָרעספּאָנדענטען אין דייטשלאַנד זענען פולשטענדיג בע־גלויבטע מענשען און אויב זיי שרייבען וועגען געוואַלט־טאַטען האָבען זיי זיכער דערצו אַ גרונד. ענליך האָט געהאַנדעלט די פראַנצויזישע פּרעסע, אויסער די בלעטער פון בעקאַנטען פּאַרפּוס־פאַ־בריקאַנט און אַנטיסעמיט קאָטי. אויך די איטאַליעני־שע פּרעסע בעציהט זיך מיט גרויס רעזערוו צו די געשעהענישען אין דייטשלאַנד, אין דער איטאַליעני־שער פּרעסע זענען אָפּגעדרוקט בלויז קורצע ידיעות און פון טאָן איז צו זעהן אַז די פּרעסע האָט נישט קיין בעזונדערע סימפּאַטיעס צו די היטלעריסטישע מעטאָדען. מען דאַרף זיך נישט וואונדערען, אין אי־טאַליען איז קיינמאָל קיין אַנטיסעמיטיזם נישט גע־ווען און אפילו צווישען די פיהרער פון פאַשיזם פעהלען נישט קיין יודישע נעמען.

אָפיציעלער באָיקאָט איז אָפּגעשטעלט

ווי אַזוי דאַרפען זיך איצט די יודען פערהאַלטען?

מיט דער דאָזיגער פראַגע פערנעהמט זיך אין אַן אַרטיקעל אין „אונזער לעבען" רעד. פּסח קאַפּלאַן ער שרייבט:

מיר זענען נישט קיין מלוכה, האָבען נישט היטלערס אַפּאַראַט, זענען צעזייט און צושפּרייט איבער דער גאַנצער וועלט און קענען נישט אַזאַ גראַנ־דיעזע אַקציע דורכפיהרען מיט איין קלאַפּ. דאָס, וואָס איז געווען ביז איצט, איז דער ערשטער אויס־ברוך פון אונזער שטימונג. די פּלאַנמעסיגע אַק־ציע וועט נאָך קומען.

אויב היטלער האָט געמיינט אָפּשוואַכען דעם יודישען אימפּעט, איז עס זעהר אַ ביטערער איינפאַל פון זיין זייט, עס וועט זיך אָבער נישט איינגעבען.

מיר האָבען דאָך נישט אַזאַ קורצען זכרון, צו פערגעסען שוין איצט פון וואָס די אַקציע האָט זיך אָנגעהויבען. אונזער באָיקאָט איז דאָך נישט געווען אַן ענטפער אויפ'ן דייטשען באָיקאָט, נאָר אויף דער ווילדער פּאָליטיק פון דער היטלעריסטישער רעגי־רונג. דער פּאָליטיק פון סיסטעמאַטישען אויסראָטען די דייטשע יודען. היינט וואָס קאָן עס אונז בעפרי־דיגען, אויב אפילו דער באָיקאָט אין דייטשלאַנד זאָל אָפּגעשטעלט ווערען?

היטלערס הכחשות האָט נישט קיין שום ווערט. וואָרום אונז גייט לחלוטין נישט וועגען דעם, וואָס צובושעוועטע כוליגאַנעס פון היטלערס חדר האָ־בען יודען געפּייניגט, אַרויסגעשלעפּט פון די הייזער, זיך איזדעקעוועט איבער די, כמעט אַלע יודען פון דער גאַנצער וועלט, חוץ די דייטשע, זענען שוין צו אַזוינע צרות געוואוינט, אַזוינע פאַלען זענען אַ חרפּה פאַר דעם ציוויליזירטען דייטשלאַנד, אַ חרפּה פאַר דער פּראָגרעסיווער אייראָפּע, אַן אָנלערונג פאַר די דייטשע יודען, זיי זאָלען נישט צופיל גלוי־בען אין'ם בעוועלטיגענדיגען כוח פון דער אַסימילאַ־ציע, מיר אָבער האָבען אַ וויכטיגערע טענה.

מיר ווילען נישט דערלאָזען אַז אַ לאַנד, וואָס איז געווען דער אַוואַנגאַרד פון'ם מענשליכען פּראָ־גרעס. וואָס האָט נאָך מיט הונדערט יאָהר צוריק אַר־רויסגעגעבען די טאָלעראַנץ־פּראָקלאַמאַציע און האָט עס שפּעטער פערפיקסירט אין איהר קאָנסטיטוציע, און איינגעוועבט אין איהר מלוכהשען און געזעל־שאַפטליכען לעבען אַ לאַנד, וואָס איז געווען דער לייכט־טורעם פון יודישער גלייכבערעכטיגונג פאַר דער גאַנצער וועלט. דאָס דאָזיגע לאַנד זאָל אויף אַ ציניש און פערברעכעריש אופן פערשוועכען איהר קאָנסטיטוציע, טרעטען מיט די פיס איהרע גע־זעצען און מיט גזלנישער אכזריות אויסשניידען די יודישע גליעדער פון'ם מלוכה־אָרגאַניזם, אַרויס־וואַרפען זיי אין בלאָטע, ווי שטיקער שטינקענדיגע פוילעכץ.

די דייטשע יודען האָבען, אמת, נישט געהאַלטען פון דער יודישער נאַציע, ווי פערלאַנגען אפילו איצט אויך נישט, אַז מיר זאָלען זיך פאַר זיי אָננעהמען, אָבער היטלער האָט דאָך די יודישע נאַציע יאָ אָנער־קענט. ער האָט דאָך איהר, דער יודישער נאַציע, גע־געבען דעם פּאַטש אין פּנים און געוואָרפען די הענטשקע, האָבען מיר די הענטשקע געמוזט אויפ־הויבען. דעם פערטיידיגונגס־קאַמף אויפנעהמען.

און דער איינציגער געווער אין אונזערע הענט איז דער באָיקאָט. האָבען מיר צום דאָזיגען געוועהר זיך גענומען אָהן סטראַטעגיק, אָהן קאָמאַנדע, אָהן דיסציפּלין, אָהן די אַלע בעדינגונגען וואָס זענען נויטיג אין אַ מלחמה.

דייטשלאַנד האָט אויף אונזער סטיכישען אויס־ברוך פון פאָלק־צאָרן געענטפערט מיט אַנ׳עכט־דייטשען אָרגאַניזירטען און דיסציפּלינירטען באָי־קאָט־פּרוב, וועלכען זי האָט תיכף אָפּגעשטעלט. צי זאָלען מיר זיין ווי יענער חסיר שוטה אין דער בע־קאַנטער מעשהלע מיט דער אַריינגעקומענער ציג אין דער ענגער שטיבעל? זאָלען מיר זיך בעפרידיגען וואָס מ'טוט אונז די טובה און מ'נעהמט צוריק אַרויס די ציג?

מיר קעמפען פאַר יורידישען סטאַטוס קוואָ לגבי יודען אין דייטשלאַנד און דער דאָזיגער קאַמף הויבט זיך נאָך ערשט אָן. מיר הויבען זיך ערשט אָן צו אָרגאַניזירען און ענטוויקלען דעם באָיקאָט אין אַלע דאַמפען. ס'דאַרפען זיך אָרגאַניזירען די גרויסע סוחרים אין די שטעט, די שטעט אין די לענ־דער, די לענדער צו איין וועלט־אָרגאַניזאַציע. עס דאַרף נאָך ערשט געשאַפען ווערען דער אָרגאַן, וואָס זאָל אָנפיהרען מיט דער אַקציע און זאָל אין אונ־זער נאָמען פיהרען די אונטערהאַנדלונגען, אויב ס'וועט נויטיג זיין.

און דעמאָלט, ווען מיר וועלען האָבען אונזער אָרגאַניזאַציע, איז גאַנץ מעגליך, אַז דער באָיקאָט איז כלל נישט דער איינציגער געוועהר אונזערער, אַז מיר האָבען נאָך אַנדערע כלי־זיין, וואָס זייער קלאַפּ קען זיין פאַר דייטשלאַנד אַ סך מעהר פיהל־באַר.

אַז דייטשלאַנד האָט מיט איהר אָפיציעלען רע־גירונג־כוליגאַניזם זיך שוין קאָמפּראָמיטירט לגבי אַנדערע מלוכות דאָס זעהט מען שוין איצט בעשייני־פערלעך, אַז די פּראָ־דייטשע שטימונג ביי געוויסע פאַקטאָרען איז שוין אָפּגעקיהלט געוואָרען. דער־ציילען אונז די טעלעגראַמען.

צי איז עס אויסגעשלאָסען, אַז אַן אַקטיווע יודישע פּאָליטיק זאָל צולייגען אַ קנייטעל און פער־שטאַרקען דעם פייער פון שנאה צום היטלעריזם, וואָס האָט שוין דאָ און דאָרט זיך צוצונדען?

אונזער קאַמף דאַרף זיך ערשט אָנהויבען און פיהרען מוזען מיר איהם אַזוי לאַנג, ביז היטלערס רעגירונג וועט אינגאַנצען רעזיגנירען פון איהר אַנטי־יודישער פּראָגראַם אָדער זי וועט פליהען מיט'ן קאָפּ אין אָפּגרונט אַריין.

רייבענישען צווישען די פערבינדעטע

אויך דער שטאַהלהעלם וויל געניסען פון דער „נאַציאָנאַלער רעוואָלוציע"

ווי ס'איז צו זעהען פון אויפרוף, וועלכען דער פיהרער פון שטאַהלהעלם זעלדטע האָט אַרויסגעלאָזט נאָך די געשעהענישען אין בראַונשווייג ווערט דער קאַמף צווישען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען און דער דאָזיגער מיליטערישער אָרגאַניזאַציע געפיהרט ווע־רען אויף אַ גאַנץ ערנסטען אופן.

זעלדטע ווייזט אָן אַז הגם די בראַונשווייגער פיהרער פון שטאַהלהעלם זענען בעגאַנגען געוויסע פעהלערען, קאָן מען זיי דאָך נישט בעשולדיגען אין פעררעט. זעלדטע שטרייכט אונטער, אַז דער שטאַהלהעלם דאַרף האָבען דיזעלבע רעכט וואָס די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען. עס ווייזט אויס, אַז די נאַצי קוקען אויף דער זאַך גאַנץ אַנדערש און אויף דעם באָדען קומען שוין פאַר רייבענישען צווישען די פערבינדעטע. עס זענען אויך פערהאַן אַנדערע פאַקטען וועלכע זאָגען בולט עדות אַז צווישען די פערבינדעטע פון דער נאַציאָנאַלער רעגירונג קומען פאַר חלוקי דעות, וועלכע קאָנען מיט דער צייט אָננעהמען זעהר ערנסטע פאָרמען, וועגען דעם קאָן מען אורטיילען לויט די אַרטיקלען און לויט די מיט־טיילונגען פון דער „דויטשע אַלגעמיינע צייטונג".

די דערמאָהנטע צייטונג איז שוין געצוואונגען הגם זי שטייט בעאָהענט צו דעם לאַגער וועלכער האָט דורכגעפיהרט די „נאַציאָנאַלע רעוואָלוציע" אַרויס־צוטרעטען געגען דעם רעדאַקטאָר פון „פעלקישען בעאָבאַכטער" און איצטיגען סעקרעטאַר ביי היטלערן פאַר אויסערליכע ענינים ראָזענבערג. ראָזענבערג האָט געהאַט געגעבען אַ רמז, אַז עפּעס ווערט די „דויטשע אַלגעמיינע צייטונג" צופיל ציטירט אין דער אויסלענדישער פּרעסע און אַז דאָס דאָזיגע בלאַט מאַכט פּאַראַלעלען צווישען דער לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד און דער לאַגע, אין וועלכער עס קאָנען אַריינפאַלען די דייטשע בירגער אין אַנ־דערע לענדער. „דויטשע אַלגעמיינע צייטונג" מאַכט דערביי אויפמערקזאַם אַז ראָזענבערג אַליין שטאַמט פון די אויסלענדישע דייטשען און זיין בייזקייט אויף די ווערטער פון דער צייטונג איז אַביסעל נישט פערשטענדליך.

דאַן שטעלט פעסט די צייטונג, אַז צווישען די גרופּען, וועלכע זי רעפּרעזענטירט און „די נאַצי" איז פערהאַן אַ פערשידענע אָפּשאַצונג פון יודען־באָיקאָט, „דויטשע אַלגעמיינע צייטונג" האַלט, אַז דער באָיקאָט פון די יודען איז אַ זעהר צווייפעלהאַפ־טיגער מיטעל אָפּצושטעלען די קאַמפּאַניע וואָס ווערט אין אויסלאַנד געפיהרט געגען דייטשלאַנד און דעם איצטיגען רעזשים.

די צייטונג שרייבט, אַז מען דאַרף איצט לאָ־יאַל אָפּהיטען דעם פראָנט, וואָס איז געשאַפען גע־וואָרען דורך הינדענבורג'ן דעם דרייסיגסטען יאַ־נואַר. אַט דאָס אונטערשטרייכען די נויטווענדיג־קייט פון איינהייטליכען פראָנט בעווייזט, אַז אין די קרייזען פון שטאַהלהעלם האָט מען מורא, די נאַצי זאָלען נישט וועלען ברעכען דעם פראָנט, זיי זאָלען נישט וועלען בעזייטיגען די פערבינדעטע זייערע און אַליין דיקטאַטאָריש געניסען פון דער מאַכט, וועלכע זיי האָבען אַרויסגעטראָגען פון די רייכסטאַג־וואַהלען.

עס איז נאָר אַ פראַגע צי דער שטאַהלהעלם וועט זיך לאָזען אַזוי לייכט אויפצעהרען ווי דאָס האָבען געטון די פאַרשטייער און די אָרגאַניזאַציעס פון דער דייטשער דעמאָקראַטיע. דאָ דאַרף מען אונטער־שטרייכען אַז דער שטאַהלהעלם איז בעדייטענד מעהר צוזאַמענגעבונדען מיט דער רייכסווער, איידער די נאַצי. ביז איצט האָט די רייכסווער אָפּגעהיטען די פולע נייטראַליטעט און זיך נישט געלאָזט אַריינ־ציהען אין קיין שום אַקטיווע פּאָליטיק.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מעגער־שוועכע, אַלע אַרט, אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונט.

בעזונדערע וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

די יודען אין בעלגיען

אין קאַמף מיט דעם אנטיסעמיטישען טעראָר אין דייטשלאַנד

(בריף פון בעלגיען)

די פּראָטעסט־בעוועגונג צווישען די בעלגי־שע יודען געגען אַנטיסעמיטישען טעראָר אין דייטש־לאַנד האָט זיך אָנגעהויבען בישט אויף קאַטאַ־וועס. דער גרויסער און איינפלוסרייכער יודישער ישוב אין אַנטווערפּען, האָט זיך, ווי איין מענש, געשטעלט אין דינסט פון'ם אַלוועלטליכען יודענ־טום, כדי מיט געמיינזאַמע כוחות, און אויף אַ ווירדיגען אופן אָפּצוּשטעפּ'ען אויף אַלע רדיפות און גזירות פון די היטלעריסטישע באַרבאַרען. ס'־איז דאָ בעשאַפען געוואָרען אַ „קאָמיטעט צו פער־טיידיגען די יודישע רעכט".

דער קאָמיטעט האָט אַרויסגעלאָזען צו דער יודישער בעפעלקערונג אַן אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט צווי. אַנד.:

„דיסציפּלינירט, גרייט צו ברענגען די נויטיגע קרבנות, וועט איהר זיך גרופּירען אַרום דעם „קאָ־מיטעט פאַר דער פערטיידיגונג פון די יודישע רעכט" און וועט שטאַרקען די אַקציע, וועלכע ער האָט אָנגענומען אין ענגער צוזאַמענאַרבייט מיט די פערשאַנטוואָרטליכע יודישע אינסטיטוציעס".

דער אויפרוף, געדרוקט אין יודיש און פלעמיש אין פּריוואַט פאַרגאַכט אויסגעהאַנגען געוואָרען אויף די טירען און פענסטער פון אַלע אַנטווערפּענער יו־דישע געשעפטען און האָט אַרויסגערופען אין שטאָט אַ געוואַלדיגען רושם. דער גאַנצער יודישער ישוב איז פעלזען־פעסט אין זיין ווילען אָנצוגעהען מיט דער באָיקאָט־אַקציע געגען דעם היטלעריסטישען דייטשלאַנד ביז עס וועט נישט נעהמען אַ סוף צו די דאָרטיגע אַנטיסעמיטישע מעשים תעתועים און ביז עס וועט נישט געזיכערט ווערען דאָס לעבען און האָב און גוטס פון די דייטשע יודען.

* * *

איינגיכען האָט דאָ געזאָלט פאָרקומען אין דער פלעמישער אָפּערע די טראַדיציאָנעלע גאַלאַ פאָר־שטעלונג פון וואַגנערס „פאַרסיפאַל" אונטער דער מוזיקאַלישער לייטונג פון בעקאַנטען דייטשען די־ריגענט פאָן־שילינג.

דער דאָזיגער פאָן־שילינג, דער ממלא־מקומו פון היינריך מאַן, איז איצט דער פּרעזידענט פון דער דייטשער קונסט־אַקאַדעמיע און צו גלייכער צייט, דער דירעקטאָר פון בערלינער אָפּערע, זיין אַ הויכען פּאָסטען האָט ער צו פערדאַנקען דער היט־לעריסטישער רעגירונג, וועלכע האָט אַלע „לע־כער" פערשפּאַרט מיט איהרע טרייע לייט.

די לייטונג פון דער אַנטווערפּענער פלעמישער אָפּערא ווי אויך די שטאָט — פערוואַלטונג האָט, צוליב זעלבסטפערשטענדליכע טעמים, אָפּגערופען דעם גאַסטראָל פון דער־מאָהנטען היטלעריסטישען מוזיקער, סאָלידאַריזירענדיג זיך מיט די יודישע בעזוכער פון דער אָפּערא, וועלכע מאַכען דאָ אויס אַ גאָר נישט־קשה'דיגען פּראָצענט.

* * *

פּראָפ. איינשטיין מיט זיין פרוי האָבען זיך דערווייל בעזעצט אינ'ם שטילען בעלגישען פלאַ־זשע־אָרט, קאָק־סור־מער, אויפ'ן ברעג פונ'ם מאָ־לערישען בעלגישען ים־קאַנאַל.

פּראָפ. איינשטיין וועט דאָ, וואַהרשיינליך פער־ווילען אַ 4—5 חדשים, אָנגעהענדיג מיט זיין ווי־סענשאַפטליכער אַרבייט. דער אָפּטימיסטיש — גע־שטימטער איינשטיין האָפט, אַז אונטער דער צייט, וועט דער פּאָליטישער הימעל איבער דייטשלאַנד זיך אויסלייטערען און דאַן וועט ער קענען אויפ־דעקען פאַר דער וועלט זיינע וויטערדיגע פּלענער. פּראָפ. איינשטיין וואַרט אויך אויפ'ן אָנקומען פון פּראָפ. מייער פון וויען, וועלכער וועט מיטאַרבייטען מיט'ן גרויסען געלערנטען אַלס זיין אַסיסטענט.

א בעלגיער.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל

(לעצטע ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַף אגענטור)

די א״י־רעגירונג רעדוצירט בעדייטענד די פערלעגענע שטייערן פון די פעלאַכען

ירושלים, די א״י־רעגירונג האָט לעצטענס פעראָרדנט צו שטרייכען העכער 90.000 פונט פון די פערלעגענע שטייערען, וועלכע קומען פון די פע־לאַכען. די פעראָרדנונג ווערט מאָטיווירט דערמיט וואָס די פעלאַכען האָבען אין משך פון די לעצטע דריי יאָהר שטאַרק געליטען פון אומגערעטעניש און היישעריקען, דער דאָזיגער שריט איז געמאַכט גע־וואָרען אין פערשטענדיגונג מיט'ן קאָלאָניאַל־מיניס־טער אין לאָנדאָן. די שטייער־בעלאַסטונג פון די פעלאַכען איז שוין אין משך פון לויפענדען פינאַנץ יאָהר פערקלענערט געוואָרען מיט 173.000 פונט, סך הכל זענען די פערלעגענע שטייערען פון די פע־לאַכען רעדוצירט געוואָרען ביז 50 פּראָצענט.

מאַנגעל פון האָטעלן אין א״י

ירושלים, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויסערגעוועהנליך, אויסגעוואַקסענער טוריסטען־בע־וועגונג אין ארץ־ישראל פיהלט זיך אַ שטאַרקער מאַנ־געל אין א״י־דיגען האָטעל־וועזען. די יודישע האָ־טעלען אין ירושלים, תל־אביב און חיפה זענען גאָר נישט אימשטאַנד ענטגעגענצוקומען דעם טוריסטען־שטראָם, די צימער־פּרייזען זענען געשטיגען מעהר ווי דאָפּעלט.

ווי י.ט.א דערוויסט זיך, פיהרט איצט די תל־אביבער מוניציפּאַליטעט פערהאַנדלונגען מיט אַן אַמעריקאַניש־יודישען פינאַנסיסט וועגען אויפבוי־ען אַ גרויסען האָטעל אויפ'ן ים־שטראַנד, וואו די מוניציפּאַליטעט האָט גרויסע באָדען־שטחים, דער מאַגיסטראַט איז גרייט צו שטעלען איהרע פרייע ערד פלעצער אין רשות פון יערען. וואָס וועט וועלען בויען אַ האָטעל אין תל־אביב בתנאי אַז די פּרייזען פון די צימערען זאָלען קאָנטראָלירט ווערען דורך די שטאָט־אָרגאַנען, עס זאָלען אַזוי אַרום געשאַפען ווערען צוגענגליכע בעדינגונגען פאַר מיטעל — שטאַנדס־טוריסטיק אין ארץ־ישראל.

אין 25 יאָהר אַרום וועלען יודען בילדען אַ מעהרהייט אין א״י

בעווייזט די אָפיציעלע סטאַטיסטישע אויסרעכנונג פון דער א״י־רעגירונג

ירושלים, די ארץ־ישראל־רעגירונג פער־עפענטליכט היינטיגע וואָך די אָפיציעלע סטאַטיס־טישע אָפּשאַצונג פון דער א״י־פאָלקסצעהלונג פון 1931. אין דער דאָזיגער אָפּשאַצונג ווערט פעסט־געשטעלט אַז די צאָהל יודען אין ארץ־ישראל פערדאָ־פּעלט זיך אַלע 9 יאָהר, בעת די צאָהל אַראַבער פערדאָפּעלט זיך ערשט יעדע 28 יאָהר. לויט דער דאָזיגער אויסרעכנונג קומט אויס, אַז די יודען, וועל־כער האָבען אין 1931 געצעהלט 175000 נפשות, וועלען אין 1940 אויסמאַכען 350,000, אין 1949 — 700.000 און אין 1958 — איין מיליאָן 400 טויזענד נפשות, בעת די אַראַבער וועלען אין 1958 אויסמאַכען אין א״י וועניגער איין מיליאָן 200 טוי־זענד, די דאָזיגע ציפערען שטיצען זיך אויף האַסטען וועגען נאַטירליכען בעפעלקערונגס־צוּוואוּקס און יו־דישער אימיגראַציע. עס קומט אַלזאָ לויט זיי אויס אַז אין אַנ'ערך 25 יאָהר אַרום וועלען יודען אין א״י בילדען אַ מעהרהייט פון דער בעפעלקערונג.

די א״י פאָלקס־צעהלונג פון 1931 האָט בע־וויזען אַז אין א״י לעבען 37 פערשידענע יודישע פאָלקס־טיפּען.

שווערע פינאַנציעלע לאַגע פון דער ירושלים'ער זעלבסט־פערוואַלטונג

ירושלים. צוליב דעם אַלץ־שטייגענדען דע־פיציט פון דער שטאָטישער זעלבסטפערוואַלטונג אין ירושלים האָט דער ירושלימער מאַגיסטראַט צוגע־טרעטען דורכצופיהרען גרויסע איינשפּאָרונגען. צוו. אַנד. זענען פאָראויסגעזעהען בעדייטענדע רעדוק־ציעס פון די שטאַטישע בעאַמטע.

יונגער יודישער ארכיטעקט פון פוילען — לאוראט פון „אינסטיטוט דע פראנס"

פּאַריז (יט״א) דער יונגער יודישער אַרכי־טעקט פון פוילען סאַלאָמאָן לוריא איז בעעהרט געוואָרען מיט'ן טיטול לאורעאט דורך דעם „אינ־סטיטוט דע פראנס" פאַר אַ קאָנקורס־פּראָיעקט „פּאַרווי" (פּלאַץ און הויפּט־פּאַסאַזש פון אַ קלויסטער).

נישט קוקענדיג אויף זיין יונגען עלטער (קאַ־[illegible]

האָט לוריא זיך שוין געשאַפען אַ שם אין דער קינסטלערישער וועלט אין פראַנקרייך. נאָך בעת זיינע שטודיען האָט ער בעקומען אַכט מעדאַלען, צוו. אַנד. פון אַרכעאָלאָגיע, סקולפּטור און ספּערע־אַטאָמיע. סאַלאָמאָן לוריא איז געבוירען געוואָרען אין לאָדז אין 1905. אין וואַרשא האָט ער בעזוכט דאָס פראַנצויזישע ליצעאום. העכערע שטודיען האָט ער דורכגעמאַכט אין זשענעווע און פּאַריז. אין דער קינסטלערישער וועלט אין פראַנקרייך לעגט מען גרויסע האָפענונגען אויף דעם יונגען אַרכיטעקט.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונד, זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

GELUX
לישעס
KLISZE
RYSUNKI
PROJEKTY
פאַר דרוקערייען און פערלאַגען
ליפערט:
די איינציגע אידישע ציקאָגראַפיע
אין לאָדז
„געלוקס"
TEL. 241-24
PIOTRKOWSKA 104

ס'איז שוין פריהלינג!
קאסמעטיק מאכט שעהן און פריש!
בעזוכט די איינציגע גרעסטע רענאמירטע
פערפומעריע
י. דרוקער
5 זאַוואַדזקאַ 5
טעל. 175-92
בעזונדערס דעם רייכסטען אויס־וואַהל פון די נייעסטע פאַריזער
פערפומען
ערשטקלאַסיגע פודערן, טואַלעט־זייפען או״וו
צו פאַבריקס־פּרייזען
בעמערקונג:
ביז יום־טוב שפּענד איך 1 פּראָצ. פון לייזונג פאַר „תומכי אורחים"
הורט און דעטייל!
רעיפלע און סאָלידע בעהאַנדלונג
מים גבמונג
Perfumerja
J. Drukier
5 ZAWADZKA 5
tel. 175-92.
פאַר ענגראָסיסטען בעדייטענדער ראַבאַט
קאסמעטיק

קאַטוילישער ביסקופּ אינטערווענירט לטובת אַ יוד. קרעמער

דער קרעמער שטעלט צו בוי־מאַטעריאַלען פאַר אַ קאָשטשאָל. — מ'גנב'עט איהם צו די סוויטירונגען און דער בוי־קאָמיטעט ענטזאָגט זיך איהם דעריבער צו בעצאָהלען דעם חוב. — ער ווענדעט זיך מיט אַן אָנקלאַגע צום ביסקופּ, וועלכער פעראָרדנעט תיכף זיין פּרעטענציע צו בעפרידיגען. — דער יוד ווערט דורכדעם אַפּגעראַטעוועט פון אַ זיכערען רואין

מיט אַ צייט צוריק האָט די קאַטוילישע פּאַראַ־פיע פון זשטשעטעל אַ—ן בעשלאָסען צו בויען אַ נייעם קאָשטשאָל.

ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט פון די פּני פון די שטעטעלדיגע ליגעס און די אַרו־מיגע פּריצים מיט'ן אָרטיגען גלח בראש. דער אויסגע־וועהלטער קאָמיטעט האָט איינגעקויפט אַ סכום ציי־געל און אַנדערע מאַטעריאַלען, אויסגעשריבען מייס־טערס פון קראָקאָ, קאָמפּלעטירט אַ נויטיגע צאָהל אַרבייטער און די בוי־אַקציע איז אַוועק מיט'ן גאַנ־צען ברען.

גלייכצייטיג האָט דער דערמאָנטער קאָמיטעט אויך געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט'ן אָרטיגען יודישען אייזען און פאַרבען־סוחר הערצקע ליפשיץ וועגען צושטעלען פאַר'ן קאָשטשאָל אַלע געהעריגע אייזען, בלעך און פאַרבען מאַטעריאַלען.

אין הסכם מיט'ן געשלאָסענעם אָפּמאַך האָט הערצקע אַרויסגעגעבען פאַר די בעדערפעניסען פון קאָשטשאָל די געפאָדערטע מאַטעריאַלען אויפ'ן סמך פון איינפאַכע צעטלען — אויסגעשטעלטע דורך די מייסטערס, אַלע צוויי וואָכען זענען פאָרגעקומען די אָפּרעכענונגען מיט'ן קאָמיטעט, הערצקע האָט פאָרגעשטעלט די בעזיצענדע צעטלען און יעדעס מאָל פאַר די בעקומען אויסגעצאָהלט די בעטרעפענדע סומע.

אַ לענגערע צייט איז דער עסק געגאַנגען גלאַטיג.

איינמאָל געשעהט מיט הערצקען אַן אומגליק: אַ פּאָרע גנבים שטאַטען אָפּ אין זיין קרעמעל אַ וויזיט און אַ חוץ אַנדערע חפצים נעהמען זיי אויך ביי איהם צו אַ פּעקעל קוויטירונגען אויף געגנומענע פאַר'ן קאָשטשאָל סחורות. גראָד האָט זיך אַזוי גע־מאַכט אַז הערצקע האָט זיך מיט'ן קאָמיטעט אין לעצטען צוויי־וואָכיגען טערמין נישט געקאָנט אָפּ־רעכענען, ממילא האָבען זיך געהאַט ביי איהם אָנ־געזאַמעלט צעטלען פאַר דער צייט אויף אַ סומע פון עטליכע טויזענד זלאָטעס.

הגם פאַר די געגעבענע צוויי צייט־אָפּשניטען זענען די חשבונות געווען בעדייטענד גרעסערע, ווי פאַר די פריהערדיגע, דאָך האָט הערצקע געבעטען אַז מ'זאָל איהם אויסצאָהלען לויט'ן דורכשניט־ליכען בעטרעף פון די חשבונות פאַר די פריהעריגע פעריאָדע. דער קאָמיטעט האָט אָבער נישט געוואָלט וויסען פון קיין שום גליקען, און בשום אופן נישט געוואָלט רעגולירען די חובות באָר אויפ'ן סמך פון צעטלען.

דעם פערצווייפעלטען הערצקע האָט אַן אַדוואָקאַט געראַטען זיך צו ווענדען צום ביסקופּ מיט אַן אָנקלאַגע אויפ'ן בוי־קאָמיטעט.

הערצקע האָט טאַקע געפאָלגט די עצה, ער האָט זיך געלאָזט אָנשרייבען אַ וואָרט־ריידענדע בקשה און זיך גלייך אַוועקגעפיהרט צום ביסקופּ, דער ביסקופּ האָט הערצקען אויפגענומען זעהר פריינדליך, און בעקעבענדיג זיך געגנוי מיט זיין ענין, געהייסען איהם אַהיימפאָהרען צוזאָגענדיג תיכף פּאָזיטיוו צו ערלעדיגען זיין בקשה.

ס'זענען דורך צוויי טעג און דער ענין האָט זיך נאָך אַלץ נישט אָנגעהויבען צו ריהרען פון אָרט. אויפ'ן דריטען טאָג אין אַ געוויסען מאָמענט טראָגט פּלוצלונג איבער'ן שטעטעל אַן אַלאַרם פון די קאָש־ציאַל־גלעקער פון אַלע זייטען קומען אָנצולויפען מח־נות פרומע קריסטען, ס'איילען אויך אַהער די מיטגלידער פון בוי־קאָמיטעט.

באַלד ווערט קלאָר די סיבה פון רעש. עס שטעלט זיך אַרויס אַז דער ביסקופּ האָט אַהערגע־שיקט זיין פערטרעטער, וועלכער האָט געהאַלטען פאַר'ן אַלאַרמירטען עולם אַ פייערדיגע דרשה, אין וועלכער ר'האָט שטאַרק אויסגעמוסרט דעם בוי־קאָמיטעט פאַר'ן פּרוב אויסצונוצען דעם יוד'ס אומ־גליק לטובת'ן קאָשצאָל און בעפוילען גלייך צו־שיקען נאָכ'ן יוד און איהם אויסצאָהלען די שולדי־גע סומע אין דער הויך וויפיל ער וועט נאָר אַליין פערלאַנגען.

מ'האָט טאַקע באַלד געשיקט רופען הערצקען אין דער פּאַראַפיע־קאַנצעלאַריע אַליין און איהם אויפגעציילט די פערלאַנגטע סומע, דער ביסקופּ־שליח איז פריהער נישט אַוועקגעפאָהרען ביז הערצ־קע האָט פאַר'ן גאַנצען עולם בעשטעטיגט אַז ר'האָט בעקומען אויסגעצאָהלט, וואָס איהם קומט אַז ר'האָט שוין צום קאָמיטעט נישט קיין שום פּרעטענציע, און ר'איז איהם אויך מוחל פאַר דער בעגאַנגענער געגען איהם עוולה.

אַ דאַנק אָט דער אינטערווענץ פון ביסקופּ איז הערצקע ליפשיץ אָפּגעראַטעוועט געוואָרען פון אַ זיכערען רואין.

ארגוס.

די לאַגע אין ארץ-ישראל און דער קריזיס אין דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג

רעפעראַט פון מאיר גראָסמאַן אין „פילהאַרמאָניע“

ה׳ גראָסמאַן רעדט נאָך דאַן אַרום דאָס אַראַבישע פּראָבלעם אין א״י און די בעציהונגען מיט דער „הסתדרות“ און געהט דאַן איבער צו די לעצטע געשעהענישען אין רעוויזיאָניזם.

אין דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג — זאָגט דער רעדנער — לאָזען זיך שוין זינט א לענגערער צייט דייטליך בעמערקען צוויי פערשידענע ריכטונגען. איין ריכטונג וויל קודם-כל עפּעס טון, ווען אַפילו צוזאַמען מיט אַנדערע, און נישט בלייבען בלויז א פּאַרטיי פון טעאָריעס און אַבּסטראַקציעס; די צווייטע ריכטונג האָט נאָר איין זאַך אין זין: אידעאַליזירען זיך, אָפּגרענעצען זיך, שטעהן פון ווייטען און נישט צולאָזען קיין האַנד צום אַלגעמיינעם בוי.

מיין ליניע איז — נישט אָפּלעגען אויף מאָרגען, נאָר טון דערווייל, וואָס עס לאָזט זיך.

אמת, דער רעוויזיאָניזם מוז פיהרען זיין אייגענע פּאָליטיק, אָבער דאָס הייסט נישט, אַז מיר דאַרפען פערטרעטען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע, גראַד אַזוי ווי אויף א מלחמה-פראָנט זענען פערהאַן א חוץ דער הויפּט-ליניע אויך פערשידענע אָפּשניטען און זייטען-ליניעס, מעגען אויך אויס׳ן פראָנט פון דער ציוניסטישער פּאָליטיק זיין פערשידענע אָפּווייכונגען און שאַטירונגען. מיר טאָרען אָבער נישט אַרויסטרעטען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און שאַפען א בעזונדערע פּאַרטיי.

אין דעם קאַמף צווישען די צוויי ריכטונגען האָט געזיגט דער געזונטער פערשטאַנד, אַלע רעוויזיאָניסטישע צוזאַמענפאָהרען ביז איצט האָבען זיך געשטעלט אויף מיין שטאַנדפּונקט אָנערקענט מיין ליניע אַלס די איינציג-ריכטיגע.

מיר מוזען געהן צום ציוניסטישען קאָנגרעס, ווייל מיר קאָנען נישט בלייבען שטעהן אין א זייט פון גרויסען ציוניסטישען גאַנג, מיר מוזען אין אַלץ אַריינזאָגען אונזער וואָרט, מיר מוזען אָפּהיטען פערשידענע פּאָזיציעס.

דער קאָנגרעס אין באַזעל האָט נישט אָנגענומען אונזער רעזאָלוציע וועגען א אידענשטאַט, אָבער דאָס הייסט נאָך נישט, אַז מיר מוזען אַוועקגיין, דאָס, וואָס עס איז נישט געלונגען איינמאָל אַדורכצופיהרען, קאָן געלינגען א צווייט מאָל.

דער פיהרער פון אונזער בעוועגונג איז אָבער יאָ אַרויסגעטרעטען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אפשר האָט ער עס געטון מיט רעכט און אפשר טאַקע אָהן רעכט. א פיהרער האָט דאָך פון זיין פּאַרטיי א מאַנדאַט און מוז זיך רעכענען מיט דער מעהרהייט.

אין קאַלע איז אָנגענומען געוואָרען א בעשלוס אַז אויך נישט-שוקלים קאָנען געהערען צו דער רעוויזיאָניסטישער פּאַרטיי, דאָס הייסט אָבער נישט, אַז רעוויזיאָניסטען דאַרפען נישט זיין קיין שוקלים.

אויפ׳ן ווינער צוזאַמענפאָהר זענען נישט אָנגענומען געוואָרען ביידע פאָרשלאָגען: סיי וועגען פּרימאַט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, סיי וועגען פּרימאַט פון דער רעוויזיאָניסטישער פּאַרטיי. דער ענין פּרימאַט עקזיסטירט נישט פאַר אונז, איך וויל נישט וויסען וואָס עס איז וויכטיגער און וואָס איז קודמער: אַזאַ פראַגע קאָן מען בכלל קיינעם נישט אויפצווינגען ביידע זאַכען זענען גלייך וויכטיג.

דער פיהרער פון אונזער בעוועגונג האָט אָבער יאָ געוואָלט אַרויפצווינגען דעם פּרימאַט פון דער רעוויזיאָניסטישער פּאַרטיי, און ער האָט דאָס געוואָלט אַרויפצווינגען נישט זיך אַליין — ווייל ער געהערט דאָך נישט צו דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, קויפט נישט קיין שקל און געהט נישט צום קאָנגרעס — נאָר ער האָט דאָס געוואָלט אַרויפצווינגען אונז אַלעמען, כדי אונז אוממעגליך צו מאַכען צו געהן צום קאָנגרעס.

און צוליב דעם דאָזיגען מישטיינסגעזאָגט, וויכטיגען ענין, האָבען מיר עס געמוזט לויפען קיין קאַטאָוויץ, רעוויזיאָניסטישע טוער פון אַלערליי לענדער.

איך שעהם זיך פּשוט! רופט אויס דער רעדנער — אין א צייט, ווען דאָ ברענט דער באָדען אונטער אונזערע פיס און דאָרט בויט זיך, האָבען מיר נישט קיין אַנדערע וויכטיגע פראַגען, ווי די פראַגע וועגען פּרימאַט!

אָבער וואָס איז פּלוצלינג געשעהען? דער פיהרער וועלכער האָט אַזוי געקעמפט אין קאַטאָוויץ פאַר׳ן פּרימאַט און גערעדט וועגען די ציוניסטישע פיהרער, ווי וועגען פערברעכער, האָט צו מאָרגענס נאָך דער קאַטאָוויצער סעסיע, אַרויסגעלאָזט א פּראָקלאַמאַציע אַז ער נעהמט אַליין איבער די ליטונג און געהט יאָ צום קאָנגרעס.

ווי אַזוי איז געשעהען אַזאַ פּלוצלינגדיגע ענדערונג פון פראָנט?

עס איז נישט בלויז א פראַגע א אינערליך-רעוויזיאָניסטישע, עס איז אויך א פראַגע פון עטיק, פון גוטע מדות אויף דער יודישער גאַס, א פראַגע פון איבערציוגונג און פון האַלטען וואָרט, עס איז א פראַגע פון דעם, אַז יאָ זאָל זיין יאָ, אַז ניין זאָל זיין ניין.

דער פיהרער האָט נאָכגעטון געוויסע ביי-שפּילען וואָס קומען פון דרויסען, אָבער דאָס וואָס איז ביי אַנדערע פעלקער טראַגיש, איז ביי אונז בלויז קאָמיש.

א פּאַרטיי מוז זיין דעמאָקראַטיש, ווייל יעדער פּאַרטיי-מיטגליד מוז זיך פיהלען אַלס גלייכער און מוז האָבען דאָס בעוואוסטזיין אַז זיין מיינונג איז אויך עפּעס ווערט.

אָהן דעם קאָן נישט זיין קיין פּאַרטיי.

קיין שום מענש — ענדיגט דער רעדנער — איז פאַר מיר נישט קיין פּעטיש. אַפילו א פּאַרטיי איז פאַר מיר נישט קיין פּעטיש. [...]ר איינציגער פּעטיש איז פאַר מיר דאָס יודישע [...]

(סוף)

פאָרלעזונג פון פּראָפ. באַלאַבאַן אין שטאָט-ראַט

וועגען „יודען מיט געוועהר אין דער האַנד אין דער אונאָפּהענגיגען פּוילען“

אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון גענעראַל י. אַל-שינג-ווילטשינסקי איז די טעג פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט אַן אינטערעסאַנטער ווי-סענשאַפטליכער היסטאָרישער רעפעראַט: „וועגען יודען מיט געוועהר אין האַנד אין אונאָפּהענגיגען פּוילען“. געעפענט האָט די פאָרלעזונג דער קאָמענדאַנט פון לעגיאָן אויפ׳ן נאָמען פון בערעק יאָסעלעוויטש אין לאָדז, ה׳ מיילער, וועגען די צילען און די אויפגאַבען וואָס דער אויבענדער-מאַנטער לעגיאָן האָט אויסצופיהרען אין קאַמף פאַר דער בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג פון יודען אין פּוילען.

פּראָפעסאָר ד״ר מאיר באַלאַבאַן פון וואַרשאַ, האָט אין אַן אַנדערהאַלבען שעה׳דיגער רעדע היסטאָריש אַנאַליזירט די ראָל פון יודען וואָס האָבען געקעמפט מיט געוועהר אין די הענד אין א גאַנצע רייה לענדער, אָנהויבענדיג פון דער אַמאָליגער יודישער זעלבסטשטענדיגער מלוכה אין פּאַלעסטינע, און שפּעטער אין דער רוימישער אימפּעריע אויסער דער אָנפיהרונג פון יוסף פלאַוויוס ביז אין מיטעל-אַלטער און דער קאַמף געגען די אינקוויזיציעס און פערפאָלגונגען וואָס יודען האָבען געהאַט אויס צושטיין אין קאַמף פאַר דער דערהאַלטונג פון זייער נאַציאָנאַלען קיום.

דער פּראָפעסאָר באַלאַבאַן פיהרט אויס אויפ׳ן גרונט פון אויטענטישע היסטאָרישע דאָקומענטען, אַז די לעגענדע פון בערעק יאָסעלעוויטש מוז כ׳ען ענטהילען איבער׳ם גאַנצען גלאַנץ און פראַכט פאַר דער גאַנצער וועלט אַז יודען האָבען אין אַלע לענדער, וואו זיי וואוינען געהאָלפען נישט בלויז צו ענטוויקלען די ווירטשאַפט און קולטור נאָר האָבען אויך מיט געוועהר אין דער האַנד געקעמפט ווי דאָס איז אויך געווען פאַר׳ן אויפגעלעבט, פרייען זעלבסטשטענדיגען פּוילען, ווייל דאָס איז געווען דער חלום פון אַלע יודען אין דער וועלט.

צום סוף האָט דאָס פערזאַמעלטע אוידיטאָריום בעדאַנקט דעם לעקטאָר מיט אַפּלאָדיסמענטען און אויך געהאַט די מעגליכקייט צו בעקוקען די אייגענהענטיגע געשריבענע בריף פון בערעק יאָסעלעוויטש.

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו!!
זוכט נישט ביליג — נאָר גוט!
אנשטאַט אויסצוגעבען פיל געלד אויף רעקלאַמע גיב איך
גוטען און כשר׳ן ווין
ווילט איהר האָבען אַן אמת׳ן עונג יום-טוב, דאַן פאָדערט איבעראַל נאָר דעם גוט-בעקאַנטען און אויסגעצייכענטען ווין פון די פירמע
„מאַל ווין“
אינהאַבער: ש. נייפעלד
4 צעגעלניאַנאַ 4 אין הויף
אויך איז צו בעקומען מיין ווין צו פאַבריקס-פּרייזען ביי פאָלגענדע פירמען:
1) דזיאַלאָווסקי קילינסקיעגאָ 33
2) בעלכאַטאָווסקי נאַרוטאָוויטשאַ 31
3) שיינביין נאַוואָמיעסקאַ 27
4) אייזעראָוויטש, 11. ליסטאָפּאַד 38.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט
אָרטעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר פּיס, לייכטע פּלאַטפוס-איינלאַגען גענוי פּיס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָפּדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81.

Kurjer Krawiecki
„GELASSENA“
ul. SIENKIEWICZA 40
telefon 240·80
נעמט אָן כעמיש צו וואַשען, פּוצען, פאַרבען, אויפצופרישען פּרעסען אויך צו רעפּערירען אַלערליי מענער- דאַמען- און קינדער - גאַרדעראָבען ווי אויך קינסטליך צערצווען און ניצעווען געוויסענהאַפטע אויספיהרונג.
קלינג 240-80

ר. איזראַעל

משפחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען-לעבען

(136

די נייגיריגקייט און שפּאַנונג פון דוד׳ן און מרים׳ן איז כסדר געשטיגען, זיי האָבען דאָך שוין געוואָלט וויסען, וואָס פאַר אַן איבערראַשונג די באַראָנין וועט זיי מאַכען.

די באַראָנין האָט נאָך אַלץ אָפּגעשלעפּט.

— איך מוז נאָך איין ענין ערלעדיגען, האָט זי געזאָגט און דאַן איז אַלץ געענדיגט און מיר אַלע וועלען ווערען פריי פון א שווערער לאַסט, וועלכע דריקט אונז.

אין שטעטל איז דערווייל געוואָרען א טומעל, די ידיעה וועגען דעם זעלבסטמאָרד פון דעם פּרעמדען יונגערמאַן האָט זיך בליץ-שנעל פערשפּרייט און מ׳האָט אָנגעהויבען צו רעדען און טראַכטען וועגען דעם, וואָס האָט בעוואויגען דעם יונגערמאַן זיך אויפצוהענגען און ווער ס׳איז שולדיג דערין, דערווייל זענען די יודען געלאָפען צום רב, ווייל ס׳איז ביי קיינעם קיין ספק נישט געווען, אַז דער געהאָנגענער איז א יוד און מ׳האָט זיך געראַפט מתעסק זיין מיט דעם מת. דער רב האָט לאַנג איבערגעטראַכט וועגען דעם, וואָס מיט דעם זעלבסטמערדער צו טון, דאָס ערשטע מאָל האָט ער אין שטעטל געהאַט אַזאַ פאַל און לויט׳ן דין האָט מען די קבורה פון זעלבסט-מערדער געדאַרפט גאַנץ אַנדערש אַדורכפיהרען ווי ביי א געוועהנליכען טויט.

אויך די פּאָליציי אין שטעטל האָט געהאַט אַן אויסערגעוועהנליכען פאַל, מ׳האָט זיך גענאַרעט און זיך בעשעפטיגט און אַליין נישט געוואוסט, וואָס צו טון.

קודם-כל האָט מען אָנגעהויבען ביי דעם זעלבסטמערדער צו זוכען זיינע דאָקומענטען, דאָס האָט זיך לייכט איינגעגעבען, ווייל די דאָקומענטען פון מאַרעק קריינין זענען געלעגען ביי איהם פון אויבען אויף אין דער טאַש. די איבעראַשונג פון דער פּאָליציי איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז מ׳האָט געמיינט דאָס מ׳האָט צו טון מיט א גרויסער אַפערע. לויט די דאָקומענטען האָט זיך נעמליך אַרויסגעשטעלט, אַז מאַרעק קריינין איז א קריסט, וואָס קיינער האָט נישט געוואָלט גלויבען. די פּאָליציי האָט נישט ערלויבט צו ריהרען דעם מת, ביז די זאַך וועט זיך אויפקלערען. דאָס האָט נישט לאַנג געדויערט. פון דער נאָהענטסטער שטאָט איז אַראָפּגעקומען דער אויספאָרשונגס-ריכטער און לויט די דאָקומענטען. וואָס ער האָט פאַר זיך געהאַט איז ביי איהם נישט געווען קיין ספק, אַז דאָס איז א קריסט און מ׳דאַרף איהם בעגראָבען אַלס געשמדטער, אויפ׳ן קריסטליכען בית-עולם.

דער אויספאָרשונגס-ריכטער, וואָס איז געקומען אין דער שטאָט איז געווען נישט קיין אַנדערער ווי מאַריאַן ביאַלאָפּאָלסקי, וועלכער האָט נישט בעדאַרפט פיל צו פאָרשען, ווייל ער האָט אין דעם זעלבסטמערדער גלייך דערקענט זיין אַמאָליגען וויכטיגען „קליענט“ מאַרעק קריינין. דעם ריכטער האָט אַבסאָלוט נישט אינטערעסירט פאַרוואָס און צוליב וואָס קריינין איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, ער איז געווען צופרידען, וואָס איהם האָט זיך איינגעגעבען שנעל אויפצוקלערען דעם ענין און האָט גלייך געוואָלט אַוועקפאָהרען.

דאָס שטעטל האָט געהאַט די צווייטע סענסאַציע נאָך דער ידיעה פון זעלבסטמאָרד, דאָס איז געווען די ידיעה, אַז דער זעלבסטמערדער, וועלכען אַלע האָבען געהאַלטען פאַר א יוד, איז גאָר געווען א משומד, און אַז מ׳וועט איהם בעגראָבען אויפ׳ן קריסטליכען בית-עלמין. וועגען דעם האָבען זיך אויך בעלד דערוואוסט דוד מיט מרים׳ן, וועלכע האָבען זיך נאָכמאָל איבערצייגט, אַז דאָס וואָס די באַראָנין זאָגט, איז שטענדיג אמת, אַז אַלץ ווייסט זי און ס׳האָט אויסגעזעהן אַזוי ווי אַלע געשעהענישען וואָלטען געריכטעט געוואָרען דורך איהר האַנד.

די באַראָנין אַליין האָט זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט דעם דאָזיגען פאַל. זי האָט זיך אינפאָרמירט וועגען יעדער איינצעלהייט וואָס איז געווען מיט׳ן זעלבסטמאָרד פון מאַרעק׳ן, דערביי האָט זי זיך אויך דערוואוסט, אַז אין שטעטל איז אַראָפּגעקומען אויסצופאָרשען דעם ענין דער ריכטער מאַריאַן ביאַלאָפּאָלסקי. די באַראָנין האָט שיער נישט אויסגעשריגען פאַר פרייד, ווייל ווען ביאַלאָפּאָלסקי וואָלט נישט געקומען אין שטעטל, וואָלט זי איהם געמוזט אַהער אַרויסרופען. זי האָט גאָר נישט געקענט אָנהויבען צו רעדען אַפילו מיט דוד׳ן און מרים׳ן אין דער אָפּוועזענהייט פון ביאַלאָפּאָלסקי׳ן, וועלכער האָט דאָך געהאַט א גאָר נאָהענטען שייכות צו דעם אַלעם וואָס איז פאָרגעקומען און וואָס קומט נאָך פאָר. זי האָט בעשלאָסען אונבעדינגט זיך צו זעהן מיט׳ן אויספאָרשונגס-ריכטער, איידער ער פערלאָזט דאָס שטעטל. זי האָט דאָס אַזוי איינגעאָרדענט, אַז ביאַלאָפּאָלסקי זאָל זי בעמערקען און זאָל צו איהר צוגעהן און נישט זי זאָל זיך דאַרפען ווענדען צו איהם. צו דעם צוועק איז זי אַוועק אויפ׳ן פּעראָן, פון וואַנען זי האָט געוואוסט, אַז ביאַלאָפּאָלסקי וועט אַוועקפאָהרען.

אַזוי איז ווירקליך געווען. די באַראָנין האָט זיך געדרעהט הין און צוריק אויפ׳ן פּעראָן און געוואַרט ביז ביאַלאָפּאָלסקי וועט אָנקומען. עטליכע מינוט פאַר׳ן אָפּגעהן פון צוג איז טאַקע אָנגעקומען דער ריכטער. ער איז געבליבען שטעהן ווי איינגעמויערט ווען ער האָט פּלוצלונג דערזעהן די באַראָנין. ער איז צוגעלאָפען צו איהר און זיך מיט איהר בעגריסט. די באַראָנין האָט געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז זי איז אויך איבעראַשט און האָט געפרעגט:

— וואָס טוט איהר דאָ, הער אויספאָרשונגס-ריכטער ביאַלאָפּאָלסקי.

(פאָרזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

פון האנדעלס-געריכט

ערלויבט צו לאזען אין בעטריב די פאבריק פון „ווידזעווער מאנופאקטור". — דריי אופאדלאשטשעי נעכטען פערעפענטליכט דורכ'ן האנדעלס-געריכט

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער „ווידז. מאנופאקטור" האט דער קוראטאר פון דער אופאדלאשטש-מאסע זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע צו דערלויבען דער פירמע צו לאזען אין גאנג די פאבריק, וואו אין גאנג וועלען 6 טויזענד ארבייטער בלייבען ארבייטסלאז. אויך דערלויבען צו פערקויפען די סחורה און גארן וואס געפינט זיך אויפ'ן לאגער.

דאס געריכט האט די ביטע פון קוראטאר בעשטעטיגט.

* * *

דאס געריכט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש דער פירמע „הערשעל און שלמה אסטראוויטש" מאנופאקטור-געשעפט (קילינסקא גאס).

* * *

אויף דערזעלבער זיצונג איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש דער פירמע „ג. ענגעל-הארדטס יורשים" פערקויף פון קאפעלושען (פעטריקאווער 7).

* * *

א דריטער אופאדלאשטש איז פערעפענטליכט געווארען „אדאלף בערענט" בעויצער פון א מעכאנישער בעקעריי (זשעראמסקא 91).

די שטרייק-בעוועגונג

די קליינע טעקסטיל-אינדוסטריעלער שרייבען אונטער דעם קאלעקטיווען-אפמאך. — איז זדונסקא-וואליא און אין אזארקאוו שטרייקט מען נאך. — זאקען-ארבייטער-שטרייק נאך נישט פערענדיגט. — „ווידזעוו" ארבייט שוין

(א) אין משך פון נעכטיגען טאג האבען 222 קליין-אינדוסטריעלער אונטערגעשריבען ביים ארבייטס-אינספעקטאר די דעקלאראציעס פון קאלעקטיווער אפמאך.

אין שייכות דערמיט האבען נעכטען אנגעהויבען צו ארבייטען די פאבריקען פון די זעלבע קליינע אינדוסטריעלער.

מען רעכענט אז אין משך פון היינטיגען טאג וועלען אויך אנדערע קליין-אינדוסטריעלער אונטערשרייבען דעם אפמאך, און דערמיט וועט היינט דער טעקסטיל-שטרייק ווערען אינגאנצען ליקווידירט.

* * *

(ב) ווי מען גיט איבער זענען נאך די טעקסטיל-ארבייטער אין זדונסקא-וואלא און אזארקאוו נאך נישט צוגעטרעטן צו דער ארבייט.

* * *

(א) נעכטען האט מען אנגעהויבען ארבייטען אין אלע אפטיילונגען פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור". אזוי ארום ווערען ווידער בעשעפטיגט 6100 ארבייטער, וועלכע האבען דארט געארבייט איידער עס האט אויסגעבראכען דער טעקסטיל-ארבייטער-שטרייק.

* * *

(א) דער שטרייק אין דער זאקען-אינדוסטריע דויערט נאך.

די אונטערהאנדלונגען וואס האבען זיך נאך נעכטען אנגעהויבען צווישן די שטרייקנדיגע מיט די אינדוסטריעלער ביים ארבייטס-אינספעקטאר האבען דערפיהרט צו א פערשטענדיגונג בנוגע אלע פראגען וועגען לוין און ארבייטס-בעדינגונגען.

א שארפע שטרייט-פראגע איז אבער ארויסגעשוואוזמען מכח אנערקענען די פאבריקס-דעלעגאטען.

די זאקען-אינדוסטריעלער האבען די דאזיגע פאדערונג נישט געוואלט נאכגעבען, צוליב דעם איז דער אפמאך נישט אונטערגעשריבען געווארען און די אונטערהאנדלונגען זענען אפגעלייגט געווארען אויף היינט.

זיצונג פון דער פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה

גרויסע צאהל בכבוד'ע. — פעראיינען וועלען בעקומען ווייניגער ווי פאראיאהרען?

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פסח-קאמיסיע, וועלכע האט אנגעהויבען צו בעטראכטען די ביטעס פון די בכבוד'ע אויף פסח-שטיצע. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס יאהר זענען פערהאן פיל מעהר ביטעס פון בכבוד'ע ווי שטענדיג.

דער פארזיצער ה' בערגער ערקלערט, אז מ'דארף אראפנעהמען פון די פעראיינען 15 פראצענט פון דער סומע, וועלכע מ'האט געגעבען פאראיאהרען.

ה' האפמאן האלט, אז מ'קען פון די פעראיינען נישט אראפנעהמען, ווייל זיי האבען היינטיגעס יאהר פיל מעהר פערעגיסטרירטע אויף שטיצע.

ה' יוזעפאוויטש האלט אויך, אז מ'דארף ביי די פעראיינען נישט אראפנעהמען פון די קארגע סומעס, וואס זיי בעקומען.

דאזאר רוס האלט, אז די בכבוד'ע דארפען בעקומען אזויפיל ווי פאראיאהרען און מ'דארף זיי נישט רעדוצירען די אונטערשטיצונג.

פרעזעס מינצבערג האלט, אז די בכבוד'ע דארפען ספעציעל נישט פריווילעגירט ווערען, אויב מ'וועט רעדוצירען די פאזיציעס פאר די פעראיינען, דארף מען אין דערזעלבער מאס רעדוצירען די אונטערשטיצונג פאר די בכבוד'ע.

צום סוף פון דער דיסקוסיע ווערט בעשלאסען יעדע ביטע פון א בכבוד'ען אינדיווידועל צו בעהאנדלען.

דאן טיילט מיט פרעזעס בערגער, אז אין דער קאמיסיע איז אנגעקומען אנ'אנאנימער בריף, אז אין די שטאטישע יתומים-הייזער געפינען זיך יודישע קינדער און אויב מ'וועט זיי נישט בעזארגען מיט פסח'דיג עסען, וועלען די קינדער מוזען עסען חמץ.

ס'ווערט איבערגעגעבען דעם ראטמאן ליבערמאן, אז ער זאל אויספארשען אויף וויפיל דער אנאנים האט א גרונד.

דאן ווערט בעטראכט דער בריף פון חלוצים-קיבוץ אין העלעניבעק, וועלכע בעטען פסח-שטיצע, אויב זיי זאלען די דאזיגע שטיצע נישט בעקומען וועלען זיי געצוואונגען זיין צו עסען חמץ.

פרעזעס מינצבערג האלט, אז צוליב דעם טאן, אין וועלכען דער בריף איז געשריבען, דארף מען איהם נישט נעהמען אין בעטראכט, מכל-שכן וואס אין בריף זענען נישט אנגעגעבען קיין נעמען פאר וועמען די אינטערשטיצונג איז בעשטימט.

ה' האפמאן האלט, אז די חלוצים דארפען בעקומען די אונטערשטיצונג, מ'קען זיי שטעלען א בעדינג, אז זיי זאלען צושטעלען די נעמען, וואס שייך דעם טאן, איז די פסח-קאמיסיע ביי אנדערע גארנישט אזוי מדקדק. מ'האט בעשטימט אינטערשטיצונגען פאר אזעלכע, וואס מ'האט נישט די זיכערקייט, אז זיי וועלען נישט עסען קיין חמץ.

ס'ווערט בעשלאסען דעם קיבוץ צו בעשטימען פסח-הילף.

ווייטער ווערט בעשלאסען צו בעשטימען 150 זלאטעס פארן קיבוץ בארעכאוו.

וואס שייך די פעראיינען ווערט בעשלאסען צו רעדוצירען מיט 10 פראצענט די סומען וואס זיי האבען בעקומען פאראיאהרן צו פסח.

* * *

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון קא-מיטעט פאר דרינגענדער הילף ביי דער קהלה.

דעם פארזיץ האט געפיהרט פרעזעס מינצבערג.

וויצע-פרעזעס בערגער האט רעפערירט די טאג-עס-ארדענונג און אנגעוויזען, אז דער קאמיטעט דארף א קאפיטאל פון 10 טויזענד זל. וואס דארף פערווענדעט ווערען אויף דרינגענדע הילף.

ווייטער האט ער אנגעוויזען, אז עס האבען זיך געווענדעט וועגען שטיצע אויף פסח צום קאמיטעט „נותן לחם", „תומכי אורחים", יודישער לויגוועבער-פעראיין און יתומים-הילף.

פאר די לויגוועבער איז בעשטימט געווארען 25 פוד מצה: וועגען „נותן לחם" האט דער פרנס כארי פארגעלייגט צו געבען 9,500 זלאטעס, ווייל די קוכען פון „נותן לחם" ארבייטען מיט גרויסע דעפיציטען.

פרנס יוסף וואידיסלאווסקי האט פארגעלייגט צו געבען בלויז 1000 זלאטעס; פרנס גלאטמאן האט מסכים געווען אויף 2000, ביי דער אפשטימונג איז בעשטימט געווארען צו געבען 1000.

פרנס כארי האט דערויף דערקלערט, אז ער וועט אזא סומע נישט בעהמען.

נאך דעם איז בעטראכט געווארען דער ענין „תומכי אורחים", פרנס האפמאן האט פארגעלייגט 2000 זלאטעס, ס'איז בעשלאסען געווארען דעם ענין „תומכי אורחים" איבער-צושיקען אין דער פסח-קאמיסיע.

פאר „עזרת עניים" איז בעשטימט געווארען 5 פוד מצות און 200 זלאטעס מזומען.

פאר יתומים-הילף — 1,600 זלאטעס.

ס'איז אויך איינגעפלאסען א ביטע פון 2 יודען, וואס זענען געקומען פון דייטשלאנד און גיבען זיך אן אלס היטלער-קרבנות. זיי וועלען בעקומען צו עסען גאנץ פסח אין דער אינטעליגענטען-קוך. דער-מיט האט זיך געענדיגט די זיצונג.

* * *

עס איז אויך פארגעקומען א זיצונג פון דער פסח-קאמיסיע ביי דער קהלה. און ס'איז בעשטימט געווארען: פאר „תומכי אורחים" 500 זלאטעס; פאר די חלוצים אין ווירזשבוו — 10 פוד מצות און 10 קערץ קארטאפעל; פאר „החלוץ המזרחי" — 60 זלאטעס.

געקליבענע ארץ-ישראל-ווײנען

פון דער עלטסטער יודישער קאלאניע פתח תקוה

איז צו בעקימען נאר ביי דער וויין-פירמע

„בארוין"

אינהאבער: מענדעל בארנשטיין

לאדז, נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58.

א לעבעדיגער פאקעט

(א) ביי אנ'אויפרייס פון א נאפט-מאשינקע האבען די פלאמען ארומגעכאפט דעם 35-יעהריגען סטאניסלאוו מיעשקאווסקי, קאשטשעלנא 15, וועלכער איז פערוואנדעלט געווארען אין א לעבעדיגען פאקעל. אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דאנערשטאג 6 י' ניסן תרצ"ג	אפריל זון-אויפגאנג 5.03 זון-אונטערגאנג 6.16

טאג נאטיצן

דאס יו[illegible] לאדז צוריק בעקו[illegible] מט[illegible]כטיגע געזעלשאפט[illegible]ארי[illegible]יכע פלאצובקע

ווידער-ערעפנונג פון „יעאס" אין לאדז)

[illegible] יודישע עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס" [illegible]ם צו די אמווייניגסטען פאפולערע אינסטי[illegible]ס אין אונזער שטאט. דער מינדעסטער פי[illegible]גראפישער פראיין, ווענמענס טעטיגקייטס-געביט [illegible]. איז זעהר בעגרענעצט און וועמענס נוצען און עקזיסטענץ-בערעכטיגונג איז גאנץ אפט געווען צווייפעלהאפט, האט בעוויזען צו מאכען ארום זיך מעהר רעקלאמע, צו האבען מעהר אנהענגער, ווי די איינציגע יודישע עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס", וואס פיהרט אויס א זעהר וויכטיגע סאציאל-געזעלשאפטליכע ארבייט אין יודישען לעבען.

מיט וואס ערקלערט זיך דאס?

אין א גרויסער מאס איז עס צוצושרייבען אויפ'ן חשבון פון דער אלגעמיין-אנגענומענער, הגם זעהר פאלשער מיינונג, אז איצט קען מען בכלל אין ערגיץ נישט עמיגרירען, אז א חוץ קיין ארץ-ישראל געהט בכלל נישט קיין יודישע עמיגראציע. אז די דאזיגע מיינונג איז פאלש, בעווייזט די סטאטיסטיק. אפילו אין די לעצטע 2 יאהר, ווען די פרייע איינוואנדערונג איז כמעט אפגעשטעלט געווארען אין אלע אייראפעאישע און מעבר-לים-לענדער, האבען דאך אויסגעוואנדערט פון פוילען איבער 30 יודען א חוץ קיין ארץ-ישראל.

עס זענען נאך היינט צו טאג פערהאן לענדער אין דרום-אמעריקא, וואו מ'קען פאהרען אהן אויספאדערונגען.

די יודישע עמיגראציע פון פוילען אין אלע לענדער אין דער וועלט האט זיך אויף קיין איין טאג נישט אפגעשטעלט. זי איז נאר בעגרענעצט געווארען. ס'זענען פערהאן צעהנדליגער פארשריפטען און הגבלות, אין יעדען לאנד אנדערע, וואס בעגרענעצען די עמיגראציע-מעגליכקייטען פאר בעשטימטע שיכטען און קאטעגאריעס. טאקי דערפאר איז איצט גיכער ווי פריהער נויטיג א יודישע עמיגראציע-געזעלשאפט, וועלכע בעזיצט די גענויע איינוואנדערונגס-פארשריפטען פון אלע לענדער, כדי צו פערלייכטערן די נסיעה די פערזאנען, וואס האבען יא די מעגליכקייט און רעכט צו עמיגרירען.

פערהאן אבער נאך א סיבה, הלמאי דער „יעאס" איז ווייניג פאפולער. יעדע אינסטיטוציע פיהרט איהר טעטיגקייט אויפן ארט. דאס, וואס זי טוט איז אנועהעוודיג, יעדער איינער קען זיך געהן איבערצייגען. למשל, די שילער, וואס ענדיגען די פאך-קורסען אין „ארט" לויפען שפעטער ארום אין שטאדט זוכען ארבייט. ביי דער געלעגענהייט איבערצייגט זיך יעדער איינער אין דער פאזיטיווער און פראקטישער ארבייט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע. אנדערש איז מיטן „יעאס". אויב „יעאס" ערלעדיגט אלע פארמאליטעטען פון עמיגראנט, ער גיט איהם א הלוואה צו די רייזע-הוצאות, פאהרט דאך דער דאזיגער אוועק, און קיינער קען נישט וויסען וויפיל מיה, אנשטרענגונג און מאטעריעלע הילף דער „יעאס" האט פארן דאזיגען עמיגראנט אויפגעגעבען. אוודאי ווייס נישט דער ברייטער יודישער כלל וויפיל הילף עס בעקומט דער דאזיגער עמיגראנט, ווען ער איז שוין אנגעקומען אויפן בעשטימונגס-ארט אין דעם נייעם לאנד. דארט האט ער די ערשטע צייט אנ'אומזיסטען האטעל, מ'רעכענט איהם אויך די ארטיגע לאנד-שפראך און וואס עס איז אמוויכטיגסטען — מ'זוכט פאר איהם בעשעפטיגונג, אבער דערפון ווייסט נאר דער עמיגראנט און אפשר זיינע נאהענטע קרובים.

עס איז דעריבער כלל נישט קיין פאראדאקס ווען מיר וועלען בעהויפטען, אז דער „יעאס" איז אין לאדז געווארען פאפולער גראד דאן, ווען ער איז געווען געשלאסען. אין משך פון דעם יאהר, ווען די אינסטיטוציע איז געווען פערמאכט און די עמיגראנטען, אדער קרובים-זוכער האבען נישט געהאט צו וועמען זיך צו ווענדען נאך אנ'עצה, אדער הילף, האבען זיי אנגעקלאפט די טירען פון כלל-טוער, פערשידענע אינסטיטוציעס, קהלה און די יודישע רעדאקציעס. ערשט דאן האט מען זיך איבערצייגט אין דער נויטווענדיגקייט און נוצליכקייט פון דער יודישער עמיגראציע-געזעלשאפט, מ'קען דעריבער גאנץ דרייסט זאגען, אז דאס עפענען צוריק דעם „יעאס" אין לאדז איז אויפגענומען געווארען מיט צופרידענהייט מצד דעם גרעסטען טייל פון דער היגער יודישער בא[illegible]קערונג. דאס איז אבער צו עפעס מחייב [illegible] פערפליכטעט עס די היגע יודישע געזעלשאפט[illegible] צו זארגען פאר דער דערהאלטונג פון דער [illegible] אינסטיטוציע. פריהער זענען די אויסגאבען, וואס זענען פערבונדען מיטן אויסהאלטען די היגע [illegible] פון „יעאס", געדעקט געווארען אין זייער גרעסטען טייל דורך פאנדען פון דער צענטראלע. איצט מוז די לאדזער אפטיילונג פון „יעאס" זיך אויסהאלטען פולשטענדיג אליין. פון דער צענטראלע אין פוילען אויסלאנד בעקומט מען נאר אינפארמאציעס, הילף פאר עמיגראנטען — יודישע און אויך מאטעריעלע, — דאגעגען די ביורא גופא מוז אויסגעהאלטען ווערען דורכן יודישען לאדז.

צי וועט דער לאדזער יודישער כלל דערלאזען דערצו, אז די אינסטיטוציע וואס איז מיט שווערער מיה צוריק געעפענט געווארען, זאל ווידער אמאל פערמאכט ווערען?

דער גורל פון „יעאס" אין לאדז ליגט אין [illegible] פון דער היגער יודישער בעפעלקערונג.

קהל.

גע‎ריכטס-קוראטארען אוז סינדיקען ביי אופאדלאשטשען

קענען נאמינירט ווערען פון די סוחרים-קרייזען

(א) דער פרויעקט פון קרייז-געריכט האט פון יוסטיץ-מיניסטעריום דערהאלטען א פעראָרדנונג לויט וועלכען אלס סינדיקען און קוראטאָרען ביי אופאדלאשטשען קענען א חוץ אדוואָקאטען אויך נאָמינירט ווערען אנדערע פאכלייט — אויב דאָס נויטיגט זיך.

ווי בעוואוסט האָט דאָס האנדעלס-געריכט ביז איצט אלס קוראטאָרען נאָמינירט נאָר אדוואָקאטען.

דעם אויבענאן

אין יעדער יודישער שטוב פארנעמט

וויסאצקיס טעע

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (נעווראשער 57), וו. גראשקאווסקי (ליסטאָפאד 11 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 164). ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשעגדזאלניאנא 75).

היט אייערע קינדער!

(א) אַ׳ אומבעקאנטע פרוי האָט אריינגעגארט אין הויז באזארנא 2 דעם 8-יאָהריגען פייוועל גאלבארט, ביי איהם ארויסגעצויגען זיין פאלטען און נעלם געוואָרען.

א בעטלעריז א גנב׳טע

(א) אין דער וואוינונג פון יעקב ראזענבלום, פילסודסקיעגא 31 איז אריינגעקומען א בעטלערקע און צוגע׳גנבעט אייניגע מלבושים. עס איז אָבער געלונגען די גנבישע בעטלערקע צו פערהאלטען. מען האָט ביי איהר אָפגענומען די גנבה און איהר ארעסטירט. עס האָט זיך ארויסגעוויזען, אז זי הייסט מאריאננא פאטשעק.

א קווארט וויין Nr. 8 פון דער פירמע
„פראגרעס" פאר 2.80 זל.

ארעסטירט א שווינדלער

אין בנין פון קרייז-געריכט האָט מען ארעסטירט דעם 20-יאָהריגען אלעקסאנדער שטורצעל, פון דאלנא 2.

דער ארעסטירטער האָט זיך געהאט געווענדעט צו דער בעזיצערין פון געריכטס-בופעט און ביי איהר אויסגענארט 20 זל., כלומרשט פאר׳ן וויצע-פראָקוראָר כאוולאווסקי.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אז שטורצעל האָט אויף זיין געוויסען א גאנצע רייה שווינדלערייען און אפערעס.

א רוהיג געוויסען

האָט מען ווען מען קויפט רעעלע סחורה. געדענקט די ריכטיגע אדרעס פון וויין און מעהד
כשר לפסח   כשר לפסח

מענדעל בארגשטיין

לאדז, נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58.

אויטא-ארגיעס

(א) אויף זגערזשער 48 איז ארונטערגעפאלען אונטער די ראדער פון אן אויטא דער 13-יעהריגער נחום קולמאן, וועלכער איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאל. דער שאָפער איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראנטוואָרטליכקייט.

מ׳דאַרף מעהר נישט איבערצייגען קיין שום בעל-הבית׳טע

ווייל אלע ווייסען שוין פון דייער פראקטיק, אז די בעסטע מארגארין איז נאָר „דידא מאָזאָן" און דאָס צו אלעריי געברויכען. צו פרעגלען, בראטען, קאָכען, באקען און שמירען.

„דידא" האָט די מעלות, וועלכע דארפען נישט רעקלאמירט ווערען, זי איז גאהרהאפט, לייכט פערדייליך און איז געזונד ספעציעל פאר מאגען-ליידענדע, פערשטעהט זיך, אז ביים איינקויפען מוז מען זיך היטען פאר פאלסיפיקאטען און קויפען נאָר „דידא" אין אָריגינאל-פאקונג. איינע פון די גרעסטע מעלות פון „דידא" איז די וואס זי איז כשר לחג הפסח מיט א הכשר בעשטעטיגט פון ווארשאווער ראבינאט, די פערטרעטונג פון דער בעסטער מארגארין „דידא מאָזאָן" ליגט אין די פאכמענישע הענד פון ה׳ פינקוס רובינשטיין, 11. ליסטאפאד 42, וואס גיט די זיכערקייט פאר רעעלע און סאלידע בעהאנדלונג.

„דידא" איז פארווע און קען בענוצט ווערען צו אלעריי געבעקסען, וועלכע דינען אלס דעסערט נאך א גוטען פליישיגע מיטאג.

„נייער פאלקסבלאט" גיט א פרעמיע דעם „טעאטער-לעקסיקאן"

אונזערע לעזער ווייסען שוין, אז אין אונזער שטאָט ווילט איצט אונזער בן-עיר דער בעקאנטער יודישער זשורנאליסט זלמן זילבערצווייג.

זילבערצווייג האָט נאָך אין אונזער שטאָט אנגעהויבען זיין טעטיגקייט אלס טעאטראל. ער האָט אליין אנגעפיהרט מיט דראמ. קרייזען, וואס האבען געשפילט יודיש און העברעאיש. ער האָט איבערזעצט צעהנדליגער פיעסען, וואס זענען געשפילט געוואָרען אין יודישען טעאטער און ער האָט א גרויסען חלק אין דער ענטוויקלונג פון יודישען טעאטער אין אייראָפע. אָבער פאָפולער געמאכט האָט זיך זילבערצווייג אין דער גאנצער יודישער וועלט דורך זיין מאָנומענטאל ווערק — דער „לעקסיקאן פון יודישען טעאטער".

דאָס בוך, וואס איז ארויסגעגעבען אונטער זיין רעדאקציע מיט דער מיטהילף פון בעקאנטען יודישען דיכטער און שוישפילער יעקב מעסטעל, האָט ארויסגערופען די גרעסטע אנערקענונג ביי דער יודישער פרעסע, פאר אונז ליגען 21 קריטיקען פון די אָנגעזעהענסטע יודישע קריטיקער איבער דער גאנצער וועלט און אלע זענען זיי בפה מלא בעגייסטערט פאר דעם ווערק.

דער „לעקסיקאן" ווערט ארויסגעגעבען דורך דער יודישער אקטיאָרען יוניאָן אין אמעריקע, דאָס ארויסגעבען דעם ערשטען בוך אליין האָט געקאָסט 16000 דאלאר און דאָס איז נאָר מעגליך געווען א דאנק דער מיטהילף פון די יודישע אקטיאָרען און ליבהאָבער פון יודישען טעאטער אין אמעריקע.

אין „לעקסיקאָן" געהען אריין די ביאָגראפיעס און לעבענס-געשיכטעס פון אלע פערזאָנען, וועלכע זענען אין וועלכער עס איז פאָרם געווען פערבונדען מיט׳ן יודישען טעאטער איבער דער גאנצער וועלט אין אלע צייטען. עס איז די געשיכטע פון דער יודישער טעאטער-קונסט זייט די לעצטע הונדערטער יאהרען. פון ווען אָן מען האָט נאָר אנגעהויבען שפילען פורים-שפילען אויף יודיש.

„דער לעקסיקאָן" איז ביז איצט נישט געווען צו בעקומען אין אייראָפע, הערצו קאָסט דער ערשטער באנד 6 דאלאר אין אמעריקע, אָבער א דאנק דער פריינדליכקייט פון דער גרויסער ניו-יאָרקער צייטונג „פאָרווערטס" וועלכע האָט געוואָלט אז דאָס אינטערעסאנטע ווערק זאָל זיך אויך געפינען ביי די טעאטער-ליבהאָבער און יודיש-עסקנים אין אייראָפע, האָט דאָס „נייע פאָלקסבלאט" בעקומען צוגעשיקט 50 עקזעמפלארען, וועלכע מיר וועלען געבען אונזערע לעזער נאָר צו 10 זלאָטעס א בוך.

אין מאָרגענדיגען נומער וועלען מיר פערעפענטליכען איינצעלהייטען וועגען אונזער פרעמיע.

כשר לחג הפסח   כשר לחג הפסח

די בעסטע ווייגען — צו די ביליגסטע פרייזען!

יעדער קונה מוז איז זיין אייגענעם אינטערעס בעזוכען די לאנגיעהריגע בעקאנטע פירמע

„באַרוויז"

איינהאבער:

מענדל בארנשטיין

לאדז, נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58

וואו מען בעקומט לכבוד פסח די פיינסטע וויינען.

גפן — אהן אלקאהאל, פרימא ראדזינעז-וויין.

אלטער אונגאר-וויין,

בעריהמטער ארץ-ישראל-וויין פון פסח-תקוה.
אריגינעלער מעהד, שפריט כשר לפסח
אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען!

קומט אוז איבערצייגט אייך!

די לאגע אין דער באנוועל-אינדוסטריע

(אג) בכדי זיך צו אָריענטירען ווי אזוי עס וועט אויסזעהען נאָכ׳ן פעריענדיגטען שטרייק די ארבייט אין דער גרויסער באנוועל אינדוסטריע האבען מיר זיך געווענדעט צו איינעם פון די אָנגעזעהענסטע פאַרשטעהער אין דער דאָזיגער בראנזשע, וועלכער האָט אונז ערקלערט פאָלגענדעס:

קודם כל וועלען אויסגעפערטיגט ווערען די סחורות, וואָס געפינען זיך אין די אפרעטור און פערבערייען. צוליב דער שפעטער צייט און אין שייכות מיט די נאָהענטע חגאות איז שווער פאָראויסצוזעהען צי די ארבייט אין די פאבריקען פון דער גרויסער באנוועל אינדוסטריע וועט זיין א זעהר איבטענסיווע. מען דארף אָנגעהמען, אז ביז די חגאות וועט די ארבייט אין די דאָזיגע פאבריקען זיין נישט קיין בעדייטענדע.

עס אונטערליגט אָבער נישט קיין שום ספק, אז באלד נאָך די חגאות וועט די פראָדוקציע פון באנוועל סחורות בעדייטענד זיך פערגרעסערען. צוליב דעם לאנגען טעקסטיל שטרייק זענען די זאפאסען, וואָס האָבען זיך געפינען אין די פאבריקען שטאַרק פערקלענערט, אזוי ווייט אז אפילו סחורות, וואָס זענען בעשטימט געווען צו ראמשען זענען אויך אויספערקויפט געוואָרען.

פון תפיסה אין שפיטאל און פון שפיטאל אין תפיסה

א „מלחמה" פון גנבים, וואָס ציהט זיך 2 יאָהר

(א) צווישען צוויי גנבים ראמאנאווסקי און מאדעיאושטשאק געהט אין א „מלחמה" פון 1931 אָן.

די מלחמה איז אויסגעבראכען צוליב א „חלוקה" בעת וועלכע מאדעיאושטשאק האָט בעקומען א מעסער אין דער זייט. דער לעצטער איז געלעגען אין שפיטאל, און ראמאנאווסקי איז אָפגעזעסען 3 חדשים אין תפיסה.

אז ר. איז ארויס פון טורמע, האָט איהם מ. פערוקט א מעסער, און זיי האבען זיך געטוישט מיט די ראָלען: ר. איז אוועק אין שפיטאל און מ. איז אָפגעזעסען 3 חדשים אין טורמע.

צום פערטען מאָל האָבען זיי זיך „בעגעגענט" דעם 30-טען מערץ ד. י. וואו די האָבען זיך ביידע אזוי צעטריבערט, אז מ׳האָט זיי ביידע געמוזט אָפפיהרען אין שפיטאל.

נעכטען זענען די ביידע פערמשפט געוואָרען צו 1 יאָהר תפיסה.

ביליג

קויפט און טרינקט וויין כשר לפסח פון דער פירמע

„באַרוויז"

איינהאבער: מענדעל בארנשטיין
לאדז, נאוואמיעסקא 30 טעל. 210-58

מי־רי

כשר לפסח
נור אין פאקונג 250 gram

„AROMATYCZNA"

א ווארנונג פון דער קהלה

די קהלה-פערוואלטונג בעט אייך זעהר אָפּצודריקען פאלגענדיגע נאָטיץ:

אין משך פון די לעצטע טעג קומען פסדר אָן ידיעות, אז עפעס א יונגערמאן, וואָס שטעלט זיך פאָר אלס קהלה-אינקאסענט, פרובירט אויסנארען געלד אויף פערשידענע אופנים ביי די עסקי-צאהלער.

די קהלה-קאנצעלאריע ווארנט דעריבער אלע שטייער-צאהלער פאר׳ן דאזיגען אַוואַנטוריסט און בעט אויך, אז זיי זאָלען אין זייער אייגענעם אינטערעס ביי יעדען איינעם, וואָס ווענדט זיך מעלדען אלס אינקאסענט פון דער יודישער קהלה, צו פאָדערן א קהלה-לעגיטימאציע, וועלכע איז פערזעהן מיט׳ן קהלה-סטעמפעל.

מיט אכטונג פ. נארעל
קהלה-סעקרעטאר

קויפט איהר טעע?

קויפט גוטע טעע, קויפט נאָר

וויסאצקיס טעע

לאדונגס-שטייער

10 זלאטעס פון 10 טאניגע וואגאן ביימוועל

די לאדזער האנדעלס-קאמער פיהרט שוין לאנג אונטערהאנדלונגען וועגען פערקלענערען דעם לאדונגס-שטייער אויף די באהנען.

ווי מ׳טיילט מיט, בעטרעפט פון 1. אפריל ד. י. אן דער לאדונגס-שטייער פון איין 10-טאניגען וואגען ביימוועל 15 זל.

שטרענג פערבאטען די פערדע-אויפרייסען

(א) דער וואיעוואדע האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג לויט וועלכען עס איז שטרענג פערבאטען די פעטאארדע-שיסערייען ביז׳ן 18-טען אפריל. פאר עובר זיין די פעראָרדנונג דראָהט א שטראף ביז 14 טעג ארעסט, אדער 500 זלאטעס.

לאדזער רעוויזיאניסטען

סאלידאריזירען זיך מיט׳ן מאניפעסט פון זשאבאטינסקי׳ן

די טעג איז פארגעקומען די אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון אלע מיטגלידער פון פערבאנד פון ציוניסטען-רעוויזיאניסטען אין לאָדז, ספעציעל גערופען אין צוזאמענהאנג מיט איבערנעהמען די פיהרונג פון דער בעוועגונג דורך זאב זשאבאָטינסקי, די אלגעמיינע פערזאמלונג האָט מיט אלע שטימען געגען 7 אנגענומען א ענטשפרעכענדע רעזאלוציע סאלידאריזירענדיג זיך מיט׳ן מאניפעסט פון זשאבאָטינסקין און ערקלערט איהר טריי הייט דעם פרעזידענט פון וועלט-אוניאן פון ברית הצה״ר.

פאר וועניג געלד

א פרעהליכען פסח

ערצילט מען דורך פערשאפען זיך דעם וויין פון דער פירמע „באַרוויז"

איינהאבער מענדעל בארנשטיין.

לאדז, 30 נאוואמיעסקא 30

איז געשמאק, גוט און ביליג.

פירמע „ארקאדיא"

ערעפענט א נייע 6-טע פיליע אויף פושעיאזד 2

דינסטאג איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער נייער פיליע פון דער פירמע „ארקאדיא" אויף פושעיאזד 2.

דאָס איז די זעקסטע פיליע, וואָס די פירמע האָט אין לאָדז.

די פירמע „ארקאדיא" וועמענס אינהאבער עס איז ה׳ פ. ראָזענשטיין, נויטיגט זיך לחלוטין בישט אין קיין שום רעקלאמע, איהרע פיינע שאקאלאד-אויסארבייטונגען זענען גוט בעקאנט דער היגער בעפעלקערונג און זענען אנערקענט אלס די בעסטע, נישט נאָר אויפ׳ן אינערליכען מארק, נאָר אויך אויסער די גרענעצען פון פוילען.

אפגעברענט א מיהל

(א) אין דארף וועלגושאוו איז אינגאנצען אפגעברענט געוואָרען די מיהל פון וולאדיסלאוו אדזשעמבסקי.

אכזריות'דיגער טאט פון א הויז-ווירט

ארויסגעווארפען ערב פסח אויפ'ן גאס אנ'ארימע יודישע פאמיליע פון 7 פערזאן

די מענשליכע אכזריות האט איצט נישט קיין סוף גרענעץ, מ'האט זיך קיינמאל נישט געקענט פארשטעלען, אז א חסידישער יוד זאל עטליכע טעג פאר פסח ארויסווארפען פון א דירה אונטער'ן פרייען הימעל א פאמיליע מיט 5 קליינע קינדער, איצט ראט אזא זאך פאסירט, און נישט גלאט קיין בעל-הבית, נאר א פערברענטער פילצער חסיד, וועלכער פאהרט צום רבין און גילט פאר א פרומען יוד.

אויף דרעוונאווסקא 16 וואוינט דער שוסטער אליה סאסנאוויסקי מיט א פרוי און 5 קינדער. האט סאסנאוויסקי נישט קיין פרנסה און דערביי געבליבען הינטערשטעליג מיט דירה-געלד. טראכט דער הויזווירט ר' משה חיים ליפשיץ נישט פיל וויער-קלאגט דעם ארימען שוסטער און בעקומט אויף איהם אן עקסמיסיע, האבען די שכנים אנגעהויבען פון אלע זייטען צו אינטערוועניר'ען, מ'האט ר' משה חיים ליפשיץ געבעטען, אז ער זאל זיך אפהאלטען מיט דער עקסמיסיע ביז נאך יום-טוב, אייגער פון די לאקאטארען האט אפילו געוואלט איינלעגען א משכון, אז סאסנאוויסקי וועט זיך נאך פסח אליין ארויסציהען פון דער דירה, ס'האט גארנישט גע-האלפען, נעכטען איז ר' משה חיים ליפשיץ געקו-מען מיט'ן קאמארניק און מיט עטליכע שקצים און דער ארימער שוסטער מיט די 5 קינדער ארויסגע-ווארפען אויפ'ן הויף פון דעם קליינעם שטיבעל, אין וועלכען ער האט געוואוינט.

ר' משה חיים ליפשיץ, וועלכער וואוינט אויף פאלודביאווא 20 איז זיכער גלייך באכ'ן אויספיהרען דאס שטיקעל ארבייט אוועק קויפען ווין אויף ארבע כוסות, דער ארימער שוסטער וועט מוזען אפהאלטען דעם סדר אויפ'ן הויף...

א באטשינקע וויין Nr. 8 פון דער פירמע „פראגרעס“ פאר 2 זל.

ווִיסאצקיס טעע

איז דער סימבאל

פון אלדראס-גוטס

בריף אין רעדאקציע

זעהר געעהרטער רעדאקטאר!

מיר קראטאשינער יודען, בעטען אייך פאל-גענדעס אין אייער ח' צייטונג צו פערעפענטליכען אזוי ווי עס דינען דא אין קראטאשין איבער 90 יודישע זעלנער די מייסטען פון לאדז, בעטען מיר די עלטערען פון די קראטאשינער זעלנער די אייב-געארדענטע פסח קוך פאר זיי מיט געלד-מיטלען אדער מיט פסח'דיגע לעבענסמיטעל גלייך אונטער-צושטיצען ווייל די פאר קראטאשינער יודען זענען נישט אומשטאנד זיי צו פערזארגען.

מיר פערהאפען דאס די עלטערען וועלען זיך באלד אברופען ווייל די צייט איז קורץ.

בעמערקונג. זעמטליכע געלד-מיטלען ווערען גע-בעטען אין 56 פולק נאך קראטאשין פאר דער פסח קוך צו שיקען.

מיט כבוד פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין קראטאשין. יעקב מאקיסקי, ה. סענדראוויטש.

איינציגער אויפטריט פון דעלא ליפינסקאיא

די בעריהמטע זינגערין דעלא ליפינסקאיא טרעט אויף מארגען פרייטאג, אין פילהארמאניע.

דאסמאל וועט די קינסטלערין אויספיהרען א זעהר רייכען פראגראם, וועלכע בעשטעהען פון די שעהנסטע לידער פון איהר רייכען רעפערטואר און הערליכע פיגורען פון איהר אלבום.

היינט אין שטאטישע טעאטערס

שטאט'ש טעאטער: „דער קאפיטאן פון קעפעניק“.

קאמעראל-טעאטער: „די ערשטע פרוי פראזער“

פאפילארני-טעאטער: „בר-כוכבא“.

פון דער לאדזער בערזע

72.50	באנק פאלסקי — — — —
41.00	3 פראצענטיגע בוראוולאנע —
54.00	4 „ דאלארובקא —
54.00	7 „ סטאביליזאציע (אמ.)
41.75	8 „ ווארשאווער פאנד-בריף
38.75	8 „ לאדזער . .
30.52	ענגלישע פונט — — —
8.88	דאלאר — — — —
9.07	גאלד-דאלאר — — —
4.75	גאלד-רובל — — — —

ארוסגעווארפן א סעקוועסטראטאר און געשלאגען א פאליציאנט

(2) צו וואצלאוו פיאנטקאווסקי איז זגעריש, איז געקומען א סעקוועסטראטאר דעם 6. דעצעמבער פון פאריגען יאהר, צו מאכען א זאיענטשע פאר פער-מעגען שטייער.

עס איז געקומען צו א קאנפליקט, און פיאנט-קאווסקי האט איהם ארויסגעווארפען פון שטוב. דער סעקוועסטראטאר האט גערופען א פאליצ-יאנט וועלכער האט ארעסטירט פיאנטקאווסקי'ן, אויפ'ן וועג האט פיאנטקאווסקי געפרובט עטליכע מאל צו אנטלויפען.

ווען דער פאליציאנט האט געוואלט איהם שלי-סען אין קייטען, האט פיאנטקאווסקי דעם פאליציאנט געגעבען א קלאפ.

נעכטען איז פיאנטקאווסקי געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט און בעשטראפט געווארען אויף 3 חדשים.

שוינט אייער געזונט

טרינקט באר

וויסאצקיס טעע

„מילי-מיליאסען“

יודישע געזאנגס-קאמעדיע אין „אראראט“

דער אמת'ער ערב יום-טוב איז איצט אין „ארארט“: עס ווערען דארט געמאכט די לעצטע צו-גרייטונגען צו דעם נייעם עקסטע-ימענטאל-ספעק-[illegible] גרויסע צאהל גוטע פריינד און פערעהרער פון אונ-זער קינסטלערישען טעאטער. עס פערענדיגען זיך דארט בעמליך די רעפעטיציעס פון דער אריגינעלער יודישער געזאנגס-קאמעדיע א. נ. „מילי-מיליאסען“ (פון בראדעריזאן — הערמאן) צו וועלכען די לייטונג פון „ארארט“ האט מאביליזירט אזא קינסטלער-רע-זשיסאר ווי דער בעריהמטער ד"ר הערמאן (לעת-עתה האט ער געגעבען אזעלכע נישט-איבערגעשטי-גענע אויפפיהרונגען, ווי ארקאדי-דעריגרייכונגען פון דער רעושי-קונסט, ווי אנ-סקי'ס „דיבוק“ און פרץ'ס „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק“).

אין „ארארט“ דיספאנירט איצט ד"ר הערמאן מיט אנ'ערשטראנגיגען יונגענדליכען און אספיראציע-פו-לען אנסאמבל, וואס פערמאגט די וויכטיגע לייכטקייט, צעזונגענקייט און צוטאנצקייט און וועלכען עס ווי-טיגט זיך אין דער ערשטער רייה, אנ'אויפפיהרונג פון א געזאנגס-שפיל.

פאר הערמאנען גופא איז די אויפפיהרונג פון „מילי-מיליאסען“ א דרייסטער עקספערימענט, א זוכעניש פון א נייער פארם אין יודישען טעאטער, און דעריבער איז נישט קיין וואונדער די גרויסע פעראינטערעסירונג פון די „ארארט“-פריינד מיט דער דאזיגער פרעמיערע, וועלכע וועט שוין געזיין ווערען דעם היינטיגען פרייטאג.

אין דעם ספעקטאקל נעהמט אנטייל דער גאנ-צער קאנקורענצלאזער „ארארט“-אנסאמבל.

די מוזיק איז ספעציעל געשריבען געווא-ען פאר דעם שטיק דורך דעם יונגען קאמפאניסט הערץ רובין, און די דעקאראציעס זענען געמאכט דורך דעם אין די קינסטלערישע קרייזען באקאנ-טען מאדערניסטישען מאלער קארל הילער.

דער ברייטער יודישער טעאטער-עולם איז שטארק פעראינטערעסירט.

א קווארט מאשמש-ראדזינקאווע פון דער פירמע „פראגרעס“ נאר פאר 2 זל.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 6 אפריל 1933

11,40 טאג-פרעסע. 11,50 קאמוניקאטען. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 טאג-פראגראם. 12,10 גראמאפאן. 12,30 קאמוניקאט. 12,35 שול-קאנ-צערט. 3,10 עקספארט-קאמוניקאט. 3,15 ווירט-שאפטס-קאמוניקאט. 3,25 גראמאפאן. 3,35 פאר-לעזונג. 3,50 גראמאפאן. 4,20 לעקציע פראנ-צויזיש. 4,40 פארלעזונג. 5,00 גראמאפאן. 5,40 עקטועלע פארלעזונג. 5,55 טאג-פראגראם. 6,00 פארלעזונג פאר מאטוישיסטען. 6,25 לייכטע מו-זיק. 6,45 לאדזער פאסט-קעסטעל. 7,00 פאר-שידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 7,30 ליטערארישע פערטעל-שעה. 7,45 ראדיא-פרעסע. 8,45 קאנצערט. 9,30 ספארט-קאנצערט. 10,20 פארלעזונג וועגען מוזיק. 10,55 קאמוניקאטען. 11,00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

7,30 בוקארעשט — אפערע. 7,30 בודא-פעשט — אפערע. 8,00 קאפענהאגען — אפערע „ווילהעלם טעל“. 8,55 הילווערסום — סימפ. קאנצערט. 9,00 מיילאנד — אפערע.

א פלאש גוטען מעהד פון דער פירמע „פראגרעס“ נאר פאר 2 זל.

מעלדונגען

ראט פון די פראפ. ארב.-פאראיינען, ב. יאסעלעוויטשא 16.

דערמיט מעלדען מיר אלע חברים פון די פאראיינען: טראנספארט, בעקליידער, טעקסטיל, פליי-שער, כעמישע, שטיין, מעטאל, הויז-ווירטשאפט און עפענטליכע ארבייטער, וועלכע האבען זיך פעררע-גיסטרירט צו דער פסח-אקציע פון דער יודישער קהלה, דאס די אויסצאהלונג פון דער קהלה-שטיצע קומט פאר דאנערשטאג, דעם 5 אפריל ה. י. פון 7 א זייגער אווענד. די אויסצאהלונג קומט פאר אין די לאקאלען פון די פאראיינען. דער ראט.

הנהלה - בילעטען אויף דער טעאטער-פארשטעלונג „קאפיטאן פון קעפעניק“ מיט סטעפאן יאראטש אין דער הויפטראל וועלכע קומט פאר מיטוואך דעם 12-טען אפריל 8.30 אווענד איז שוין צו בעקומען אין דער באַ-ראכאוו-ביבליאטעק, אלעע קאשטשושקי 1881.9

א באטשינקע וויין Nr. 6 פון דער פירמע „פראגרעס“ פאר 1.60 זל.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגעזשער 17

פון 11—1 און פון 2-3 נאכמ.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 24-טער טאג

Zł. 100.000 na nr. 40047

zł. 75.000 na nr. 53208+

zł. 20.000 na nr. 66700

zł. 15.000 na nr-y 78673 78986 129128+ 144247.

zł. 10.000 na nr. 115103.

zł. 5.000 na nr-y: 78287 127622 135519

zł. 2.000 na nr-y: 9362 51502 52721 64691 104143 139956 146511.

zł. 1.000 na nr-y: 1193 8810 11958 16530 18583 27839 29371 45241 45282 480054 54644 56486 61683+ 66902 68468 68893+ 71416 73544+ 79344 83702 93018 96396 97986 100719 101114 101444+ 107423 116073 123983+ 129652 130124+ 134163+ 141683+ 146882.

Po 250 zł. na N-ry:

111 19 211 361 65 597+ 675 773 78 869 906 1148 72+ 98+ 204 09 30+ 459 520+ 637+ 84 98 705 978 2107 349 94 458 68 522 25 745 65+ 855 90 94 925 65 3005 50 451 52 511 14 62 623 73 8 98 4061 82 202 78 503 05 831 5281 347 65+ 448 674 904 6183 387+ 560 63 615 708+ 916 7145 94+ 252 86 401 542 604 68 725 50 63+ 855+ 8065 147 247 88 342 619 734 827 9000 70 247 308 419 504 15 79 672 713 939 95 10097 188+ 292 406 47 514 38+ 728 40 52+ 11023 77 87 106 47 229 376+ 420 65 537 45 803 42 909 19+ 54 12037 40 96 184 227 401 699 777 78 841 44 63 83 91 940+ 81 13002+ 85 159 203 20 55 342 600 84 706 17 50 99 14099+ 310 510 61 84+ 614 19953 15066+ 385 502 11 730 95 836 37 52 92 94 16001 508 34 620 39 87 821 61 72 17069 [illegible] 268 343+ 88 525 45 46 82 611 927 45 [illegible] 206 464+ 770 19250 370+ 488 530+ 602 37 855 910 20364 404 94 611+ 867 989 92 21001+ 08 235 44 423 88 540 62 79 600 12 17 734 22004 87 126 42 86 419 55 598 627 47 876 920+ 93 23241 96 582+ 602 792 827 24024+ 40 50 234 98 331 418 66 770 814 35 63 25060 91 123+ 206 47 323 33 596+ 851 54 945+ 26001 16 72 113 35 201 321 73 468 72+ 608 91 810+ 27 530 74+ 27439+ 524+ 633 755 28029 333 458+ 599 712 932 29055 79 88 190 212 95 703 15 515 783 901 10 30289 93 302 22+ 42 404 56 721 71 823 984 31132 84+ 293+ 369 614 65 711 815 25 53 95 32013 151 230+ 324+ 400 56 525 29 55 81+ 92 617+ 18 843 98 901 25 33215 75 349 93 538 769 34040 146 69 266+ 369+ 427+ 79 87 568 741+ 63 87 35159 544 672 742+ 842 926 90 93 36086 153 217 554 03 70 80 752+ 37117 26 213 24 342 415 43 526+ 74+ 633+ 770 72 86 964.

38263 436 54 632+ 39031+ 356 96 476 620 804 40169 260 69 662 831 928 41130 37 372 407 506 11 57 85 618 772 969 42051 66 73 110 44 60 228 84+ 337 65 521 784 809 951 43066 106 26 51 250 89 492 94 506 26 771+ 93 865 906 44035 127 53+ 264 445+ 511 608 85 792 802 944 76 89 45045 80 208 53 90+ 91 908 46098+ 204 725 873 936 81 47081 125 38 50 71 341 466 96 606 48+ 841 48023 115 208 385+ 425 27 522 24 31 33 624 54 787 828 55+ 86 92+ 49033 66 169 248 409 578+ 660 735+ 98 991 50031 131 83 284 326+ 70 99 509 995 51153 420 57 846 69 52086 221 390 529 60 640 783 838 59 53089 135 238 80 544 726+ 64 988 54561 770 849 923 55074 115+ 295 342 70 408 37 500 31 42 617 877+ 98 955 56110 57094 194 258+ 313 467 96 571 635 829 917 58166 500 26 752 903+ 59008 122 225 97 401 30 551 650 62 77 940 60020+ 73 188 35 345 475 582 886 964+ 73 61014 39 63 65 110 261 333 97 481 528 611 864 954 62127 304 433 36 91 570 96 651 761 86 926 81 93063 408+ 76 539 645 715 64118 328 593 694 65283+ 463 81 87 691 99 761 67 941 66074 94 115 205 76+ 331 422+ 558+ 740 858 969 67033 56 142 438 66 83 564 78+ 620+ 84 97 740 815+ 68045+ 87 254 349+ 475 85+ 571 615 746 48 71 805 928+ 65 69214 348 468 504 13 760 71 825 70003 14 67 136 61 64 96 388 418 39 694 780 808 80+ 940 71023 119 234 465 594+ 663 95 787 826 30+ 89 93 98 987 72027 33+ 271 333+ 588 613 91 825 69 73186 219 302 498 650 828 989 74109+ 20 201 331 479 500 11 82 94 649 56 835 75007 186 92 262 71 307 52+ 429 47 722+ 78+ 81 86 839 912 35.

76729 35 919+ 77050 73 86 229 38 53 54 430 591 616+ 53 888 78068 220 301+ 89 535 622 706 56 57+ 69 894 79040+ 94 160 210 323 448 531 793 950 80071 110 92 376 79 414 554+ 658 855 81028 77 100 265+ 377+ 430 698+ 769 98 82132 257 98 323 418 512 689 722 76 92 845 84+ 962 93 83361 46 [illegible] 86 940 45 84135 59 75 305 423 43 63 529 713 811 904 64+ 8506 08 33 201+ 318 499 514 75 646 81 940+ 72 86 86448 556 97 613 71+ 98 740 866+ 87216 358 432 35 53+ 621 87 750 987 88029 127 79 301+ 68 90 719 932 44 89062+ 66 146 76 238+ 468 538 665 842 98 969 75+ 78 79 87 90082 86 124+ 97 294 367 493 711+ 19+ 997+ 91117 240 387+ 470 97 501+ 627 35 803 24+ 938 92068 86 110 53 215 17 351 717 52 812 50 74 950 81 93006 36 116 381 713 843 52 56 73 75 94448 530 703 63 86 832 70 95132 67+ 253+ 81+ 85 353 415+ 632 84 93 777 840 903 96016 39 43 89 117 271 90 504+ 637+ 78+ 758 72 75 905+ 67 72 97028 29 31 239 339 59 489+ 93 664 738 45 946 98091+ 311 465 529 601 794 817 99087 230 369+ 572 611 59+ 72+ 701 13 23+ 80 800 32 967 95 100216 369 431 596 708 910 101003 254 79 361 439 44+ 56 74+ 544 603 86 769 77 898+ 929 91 102016 17 22 83 815 917 27+ 49 65 103075 85 120+ 241 320 60+ 413 40 562+ 618 38 701 48 65 811+ 906 64+ 104012 371 411 24 517 42 105022 319 62+ 64 72+ 433 78 626+ 27+ 59 852 106071 238 40 510+ 14 754 968+ 107196 218+ 585+ 703+ 84 913 97 108037 233 518 65 109284 396 436 587 906 46 50 85 738 39 71 821 63+ 938 610161 95 231 508 608 56 770 961 94 111014 45 164 269+ 74 97 349 67 99+ 531 651 112000 64 75 148 88 275 318+ 20 448+ 617 75 462 893 130027 40 46 86 222 389 490 869 524.

114154 98 224 403 70 568+ 690 790886 944 115122 43 355 95+ 403 11 545 658 729 33 76 908 44 116197 229 85 400 12 13 546 613 15 909 117039 53 360 67 589 619 20+ 82 815+ 38 925+ 118175 200 13 57 66 70 85 416 60 58 91 594 637 56+ 769 87 95 837 38 621 40 119243+ 61 338 488 725 45 50 58 805+ 912 99 120035 182 315 437+ 722 840 42+ 121128+ 31 294 540 68 91 614+ 45 835 55+ 988 122077 85 147+ 272 350 572 707 872 86 904 42 58 123027 179 355 415 553 737 865 91 124038 171 95 251 66 389 99 486+ 526 65 681 97+ 778 87 899 907 125084 88 207 31 307 48 88 530 93 704+ 25 968 126027 38 39 115 212 36 34 458 78+ 523 50+ 616 22 92 712 47 904 73 127055+ 63 108 262 372 444 557+ 64+ 81 434+ 804 994 128177 281 315 56 61 70 602 11 39 62+ 708 21 45 46+ 48 957 83 129008 90 139 200 504 63 690 736+ 79 951 130221 422 702 33 883 957 96 131055 158 83 289 414 26 559 616 34 82 90 96 132077 89 315 20 556 65 71 712 59 895 962 133048 52 63+ 152 93 230 443 88 751 815 26 903 88 134045 55 57 132 36+ 65 218 35 52 339 62 484 610 78 711 57+ 800 03+ 135115 63 408 566 607 809 86 931 136054 101 14 686 973 84 137104 268+ 510 60 39 918 68 138016 142 318 25 72 96+ 442+ 76 592 618 86 936+ 139014 62 290 326 57+ 796 840 98 986 140181 283 552 612 25 871 141004 20 37 128 63 229 337 45 69 550 641 869 71 896+ 142019 69 192 249 555 87 632+ 40 949+ 97 99+ 143068 240 68 321 482+ 503 62 651 73+ 98 704+ 56 80 857 903 61 98 144084 124 91 269 388+ 401 797 827 912 145008 29 86 96 393 485 593 634 877 939 136007 17 19+ 262 351 410 46 674 882 147118 36+ 214 54 97 338 59 495+ 592 609 976.

Na numery z + padły premje, wysokość których ustalona będzie w ostatnim dniu ciągnienia 5-ej klasy.

שריפֿט ערפּענט!

צום ערשטען מאל אין אונזער שטאט פון דער

עס זכנען טעטיג די אפטיילונגען:

Pośpiesznej Pomocy Krawiecko-Szewckiej p. f. „WYGODA"

— 247-90 .טעל — 13 נארוטאוויטשא 13 —

שניידער (אויפפרישען) כעמישע, שוסטער ווי אויך וועשעריי. — קריזיס-פּרייזען!

הײנט און פאלגענדע טעג! גרויסע פּרעכטיגע פּרעמיערע! מעכטיג מייסטערווערק מיט'ן אנטייל פון 7 שטערנס

לויט דער בעוואוסטער ערצעהלונג פון Vicki Baum

„מענשען אין האטעל"

אין די הויפּטראָלן: Greta Garbo, Joan Grawford, Lionel Barrymore, Lewis Stone, John Barrymore, Jean Hersholt Wallace Beery

אָנהייב פון די סעאַנסען 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג. — פערקלענערטע פּרייזען! — הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען.

פאדערט פאר אייער געלד סחורה!

ס'איז נישטא קיין מציאות! אויב איהר ווילט

א גוטע פלאש וויין,

מוזט איהר אונבעדינגט קויפען נור ביי דער פירמע

משה אלטער, לאדז

בושעזשינער 25 אדער פאלודניאווא 9

וואו איהר בעקומט אלע סארטען ווייך און מעהר

ווי אויך שפּריט של פסח באמת גוט און ביליג.

די ביליגסטע קוועלע

אין דער גרעסטער אויסוואהל פון

לייסטע-, סטיל-, אוואל-

ראהמען

צו פאַרהאַנגען, צו טאַפּעטען-לייסטען

נאר אין דער פאבריק פון

י. צווייליך, לאדז,

11 נארוטאוויטשא 11, אין הויף.

בעמערקונג: בעזונדערע קיין פיליאלען.

ויכערע הילה און א רפואה!

אהן אפּעראַציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער־גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליבערס אין גוט, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינ־קעל-ברוך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען־קאפּ, אדער ווי א וואסער-קאַן און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין א גרוי־סער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער ברענענדיג און שטערבליך. ספּעציעלע גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בראָבירעטיגער בע־זונדערע: זיכער דעם שטערקסטען און פערעלטער־טען ברוך, אויף פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארטעלען און אפּאראַטען פאר פערקריפּעלטע פיס און פלאַט-פיס, ספּעציעלע אינלאגען אין

די שיך, קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די כראָנישע קראַנקע אדערן.

עמפאנגט פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg **Łódź, Wólczańska 10**, tel. 221-77 front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באראנטש, פּראָפ. ד"ר י. מארישלער, פּראָפ. דר בר. קיסלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פּריוואַטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה' דיר. י. ראפּאפּארט, וואוינהאַפט אין לאדז, וואָלטשאַנסקא 10 דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק פאר דאָס וואָרפעלטיג אנגעלעגטע באנדאַזש אויף מיין פערעלטערטען ברוך, אויף וואָס כ'בין אפּערירט געוואָרען 2 מאל.

(—) Dr. Berghof, lekarz.

שייטלען

מיט פּאריזער שרינדעס

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעארבייט

צו ביליגע פּרייזען

און א גרולאַציע

ביי קערש, סקווערא 15

לעכער צו וועש

י. נארדמאן

שרודמיעסקא 8.

URODONAL

Zwalcza reumatyzm podagre piasek sklerozę

czyści nerki oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.

Przedstawicielstwo **Warszawa, Fredry 4.**

געגעזן בעלויבונג!

נעכטען האט מען מיר אויפ'ן טראמוויי נומ' 5 ארויסגענומען 4 מאלג. וועקסלען:

1) ה.גרינבערג, צאהלב.20/7 ד.י.—100 זל.
2) ה.גרינבערג „ 30/7 —87 זל.
3) ק. אבוואלד „ 22/7 —75 זל.
4) און א וועקסעל אויף —100 זל.

די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. אפּצוגעבענען נעגען בעלוינונג צו ד. ווארשעכא, דרעוונאווסקא 11, ווי אויך א קוויט פון פאנאטאוויע קראוויעצקיע ושעראָמסקיענא 91 און א נאמיק-ביכעל.

LABORATORJUM

Chemiczno-Bakterjologiczne

Inż. Ch.em. **F. SZAC**

ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85

Wszelkie analizy przemysłowe: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych i t. d.

Ceny zniżone

Dr. med.

A. ROJTER

ספּעציאל-ארצט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

אלטשטאט 15, טעל. 166-15.

נעהמט אן פון 5—7.30 אָוונד.

שטר מכירת חמץ

49 זאכאדניא 49

ביי הר"ר יהושע פרידענזאן

בהר"ר שמעלקי ז"ל מורה הוראה דפּה.

DR. MED.

M. Glazer

הויט און וועגערישע קראנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 64

Telefon 185-49

נעהמט אן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.

1697

זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12 מיטאג

Dr. S. KANTOR

ספּעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אן פון 8—2 נאכם. און 4 ביז 9 אָוונט, זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכם.

Dr. med.

L. BERMAN

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספּעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 פריה און 4—8 אָוונט, זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

אין א ליניארניע ווערט געזוכט א יונגעל, בעקאנט מיט ליניר-מאשינע. צו מעלדען זיך אין די גראפישע אנשטאלט, נארוטאוויטשא 34.

1811

ראקאלען

א געוועלב מיט א שטיבעל אויפ'ן הויף פון באלד אָבצוטרעטען. ערקונדיגען ביי קויפמאן, זגערזשער 24.

1809

פערשידענעס

נעכטען איז פערלוירען געווארען א ביינטעל שליסלען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען צו ק. דזשאלאווסקי, ווסכאדניא 33.

כירורגיש

וועכנערין-קליניק

„SANATO"

s. z o. o.

אגראדאווא 10 טעל. 213-57.

1-טע און 2-טע קלאס

געבורטען !! קל. 175 זל.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדעס

ווי אויך פערטיגע שייטלען

צו ביליגע פּרייזען

ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיענא 5

2-טער הויף, לעבען אפיצינע 2. שטאק.

שלאסערי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען

מעטאל-בעארבייטונגען

מאשינען-טיילען

פירט אוים ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13.

א לאנגיעהריגער

מיליטער-בעאמטער

ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקנעקומענע פון אויסלאנד, וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :—: ספּעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

אינציגע שפּיידערס

ב. מאז פּיעטריקאווער 10

אכטונג לאדז און פּראווינץ

די ביליגסטע און רעעלסטע קוועלע פון אלערארט

לאנגע מלבושים

לאדז, אגראדאווא 1

משה לאבערשטיין.

כירורגישער קאבינעט

Dr. Szreiber

איז געווארען איבערגעטראגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אפּעראציעס, אפּאטורנקעס, הלט ושילאקעס או"ח

הײלאנשטאלט-פּרייזען.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספּעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספּעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט

11 בושעשינער 11

טעלעפאן 137-63

עס נעמען אן דאקטוירים ספּעציאליסטען: שיפּמאן, וואלינסקי, שמיר־געלד, קערשנער. לוביטש. שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער. איציקזאן, סראַ־סאווסקי, יאסובזאן

און דענטיסטין סטאראפּאלסקא.

וויזיט ביז 3 נ"מ 3 זל.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פּיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אָוונט, זונטאג פון 10—1 בייטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פּרייזן

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספּעציאליסטן

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאנסיליום מיט ספּעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוון-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפען עלעקטרישער הייל-קאבינעט, קאסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — פון 11 ביז 12 בייטאג און פון 2 ביז 3 נ.מ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נאר קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכם. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.

וויזיט 3 זל.

אנאנסען-פּרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט —18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט —24 גר. אין דער זייט שפּאלטען	
אין טעקסט —40 . . . . —60 . . . 4	
נאכ'ן טעקסט —12 . . . . —18	

וויסער דער שטארט 50 פּראָצ. טייערער, אויפלאגע 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען —20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפּאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פּרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפּטראגען א היים. אויף דער פּראווינץ — 5 זל. . . . . אין אויסלאנד 7 זל. . . . 1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און סדר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמינ. איז אָפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. ud. ... rzustowski i D. Silberberg
Cz... druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman